

OUDERSCHAP IN TWEE CULTUREN

Onderzoek naar hoe HIL-Tandem kan aansluiten en ondersteunen bij de behoeften van ouders met een migratieachtergrond in de wijk Heseveld.

Student: Carolien Stap & Mikal Samson
Studentnummer: 542460 & 474765
Opleiding: Pedagogiek
Klas: PED – VH50
Leerjaar: 4

Docent: Inge Verkoulen & Mariska Gootzen
Organisatie: Het Inter-Lokaal-Tandem

Inleverdatum: 08-01-2018
(18.309 van de 23.600 woorden)

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt de scriptie ouderschap in twee culturen. In het kader van de afstudeeropdracht binnen de opleiding pedagogiek aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen is een onderzoek uitgevoerd binnen de organisatie Het Inter-Lokaal-Tandem te Nijmegen. Dit onderzoek heeft zich gericht op hoe Het Inter-Lokaal-Tandem preventief kan aansluiten en ondersteuning kan bieden bij de behoeften met betrekking tot opvoedingsvragen van ouders met een migratieachtergrond met kinderen in de leeftijd van vier tot twaalf jaar in de wijk Heseveld.

Als onderzoekers hebben wij de afgelopen maanden met veel plezier aan dit onderzoek gewerkt. Tijdens het onderzoek vonden wij het erg interessant om samen te werken met professionals. Daarnaast was het erg leuk om contact te maken met de verschillende wijkbewoners. Het was een actief onderzoek en we hebben deelgenomen aan verschillende activiteiten. Naast het doen van onderzoek was er ook ruimte voor creativiteit. De onderzoekers hebben bijvoorbeeld een spel ontworpen waarmee beter contact kon worden gelegd met de migrantenouders.

Ten eerste willen wij onze opdrachtgevers F. Hendriks en M. Megens bedanken voor de fijne begeleiding en samenwerking tijdens dit onderzoek. Door hun hulp en betrokkenheid zijn wij tot een mooi eindresultaat gekomen. Ook willen wij de onderzoekers J. de Lorijn en S. Servaas, die hetzelfde onderzoek hebben uitgevoerd in de wijk Hatert, bedanken voor de samenwerking van de afgelopen maanden. Tot slot willen wij alle gesproken professionals en ouders bedanken die een bijdrage hebben geleverd aan dit onderzoek. Mede dankzij hen hebben wij dit onderzoek succesvol kunnen afronden.

Wij wensen u veel leesplezier toe.

Carolien Stap en Mikal Samson

Nijmegen, 8 januari 2018

Voorwoord	1
Inhoud	2
Samenvatting	4
Hoofdstuk 1: Inleiding	6
1.1 De organisatie.....	6
1.2 Het afstudeeronderzoek.....	6
1.3 De opdrachtgever.....	7
1.4 Leeswijzer.....	7
Hoofdstuk 2: Probleemanalyse	8
2.1 Analyse van het probleem in de praktijk.....	8
2.1.1 Aanleiding probleem vanuit de praktijk.....	8
2.1.2 In de wijk	9
2.1.3 De wijk Heseveld	10
2.1.4 Conclusie analyse praktijkprobleem	10
2.2 Literatuurstudie	11
2.2.1 Wat is opvoedingsondersteuning	11
2.2.2 Vormen van opvoedingsondersteuning.....	13
2.2.3 De vormen van opvoedingsondersteuning vanuit Tandem.....	14
2.2.4 Opvoedvragen.....	16
2.2.5 Good Practices.....	17
2.2.6 De doelgroep niet-westerse migrantenouders	17
2.2.7 Preventie bij kinderen in de basisschoolleeftijd.....	20
2.2.8 Capability Approach in Sociaal Netwerk	21
2.2.9 Conclusie literatuurstudie	22
2.3 De probleemstelling	24
2.3.1 Het onderzoeksdoel.....	24
2.3.2 Definitieve vraagstelling	24
2.3.3 Deelvragen.....	24
2.3.4 Begripsdefiniëring	25

Hoofdstuk 3: Methode van onderzoek	26
3.1 Procedure van het onderzoek per deelvraag	26
3.2 Betrouwbaarheid en validiteit	32
Hoofdstuk 4: Resultaten	34
Hoofdstuk 5: Conclusies en discussie	50
5.1 Algehele conclusie	50
5.2 Discussie van het onderzoek	53
5.3 Vervolgonderzoek	54
5.4 Aanbevelingen	55
Bibliografie	57
Bijlagen	61
Bijlage 1 – Samenvatting van de wijkanalyse	61
Bijlage 2 – Vormen van opvoedingsondersteuning	63
Bijlage 3 – Tijdspad en taakverdeling	64
Bijlage 4 – Good practice	65
Bijlage 5 – Interviewguides	66
Bijlage 6 – Groepsinterview spel	74
Bijlage 7 – Enquête en resultaten	76
Bijlage 8 – Lijst met codes en definities	81
Bijlage 9 – Toestemmingsformulier	84
Bijlage 10 – Verklaring geheimhouding	85
Bijlage 11 – Goedkeuring plan van aanpak	87
Bijlage 12 – Toestemmingsformulier HBO-Kennisbank	88

Samenvatting

Er zijn veel jongeren met een migratieachtergrond te vinden in de duurdere en/of zwaardere vormen van jeugdzorg en detentie. Om dit tegen te gaan heeft de gemeente Nijmegen verschillende welzijnsorganisaties, zoals Het Inter-Lokaal-Tandem, ingeschakeld. Dit is gedaan om de kwetsbare groepen, waaronder migrantenouders, eerder te bereiken door middel van preventieve opvoedingsondersteuning. Dit onderzoek is uitgevoerd met als doel inzicht te krijgen in de opvoedvraagstukken, wensen en behoeften van migrantenouders uit de wijk Heseveld met betrekking tot de opvoeding van kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar, zodat Het Inter-Lokaal-Tandem de opvoedingsondersteuning beter kan laten aansluiten op de te bereiken doelgroep.

Dit onderzoek maakt gebruik van kwalitatieve en kwantitatieve resultaten. Er zijn in totaal acht individuele interviews met migrantenouders en zes individuele interviews met professionals afgenomen. Hierdoor konden de opvoedvraagstukken, wensen en behoeften vanuit het perspectief van de migrantenouders in kaart worden gebracht. Ook hebben er twee interviews plaatsgevonden in focusgroepen. In totaal zijn hier vijf migrantenouders bij aanwezig geweest. In het focusinterview zijn voornamelijk de talenten en kwaliteiten van de migrantenouders besproken. Dit werd gedaan om erachter te komen hoe Het Inter-Lokaal-Tandem deze kan inzetten voor preventieve opvoedondersteuning. Tot slot is er gebruikgemaakt van een enquête. Deze is ingezet als aanvulling op de interviews. Hierbij zijn vierentwintig migrantenouders geënquêteerd.

Uit de interviews en enquêtes is gebleken dat migrantenouders het lastig vinden om hulp te vragen aan professionals. Door het ontbreken van een vertrouwensband met de professional is voor migrantenouders de stap om hulp te vragen groot. Ook weten de migrantenouders niet waar zij terecht kunnen met hun opvoedvragen. Daarentegen wordt het consultatiebureau wel als bekend en vertrouwd gezien. Ook geven de migrantenouders aan dat zij de Nederlandse taal beter willen beheersen. Verder is er grote behoefte om samen met jonge kinderen een activiteit buitenshuis te doen. Daarnaast vinden de ouders het fijn als er themabijeenkomsten en workshops worden georganiseerd. De migrantenouders willen helpen bij het organiseren van deze themabijeenkomsten en workshops. De professionals geven aan dat zij niet goed op de hoogte zijn van elkaars aanbod met betrekking tot opvoedingsondersteuning.

Gezien de resultaten kan er geconcludeerd worden dat Het Inter-Lokaal-Tandem zich beter moet profileren binnen de wijk Heseveld. Migrantenouders moeten weten waar zij terechtkunnen met hun opvoedvragen en vertrouwen krijgen in professionals. Ook moet Het Inter-Lokaal-Tandem meer gebruikmaken van het consultatiebureau. Tevens zal de samenwerking tussen de professionals van verschillende welzijnsorganisaties moeten worden verbeterd.

Hoofdstuk 1: Inleiding

Vanuit de opleiding Pedagogiek van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen is ten behoeve van de onderwijseenheid Onderzoek en Innovatie een praktijkgericht onderzoek uitgevoerd in opdracht van Het Inter-Lokaal-Tandem (hierna: HIL-Tandem). Aan de hand van de in dit onderzoek gevonden resultaten is een innovatief advies voorgedragen.

1.1 De organisatie

Het Inter-Lokaal en Tandem zijn begin dit jaar officieel gefuseerd. Door de fusering is er een brede, sterke en wijkgerichte welzijnsorganisatie ontstaan. Beide organisaties richten zich op verbetering van de sociale en maatschappelijke situatie van kwetsbare groepen in de stad Nijmegen (Het Inter-lokaal, 2017).

Het proces van fusering is nog steeds gaande, waardoor er nog geen gezamenlijke missie en visie is geformuleerd. "Hart voor de wijk, gezicht in de buurt" dat is de missie van Tandem. Vakmanschap, vrijheid, verbindend, vooruitstrevend, vindingrijk en vertrouwen zijn de belangrijkste waarden binnen Tandem (Tandemwelzijn, z.d.). De missie van Het Inter-lokaal is om de maatschappelijke kansen en participatie van mensen in een achterstandspositie te vergroten (Het Inter-lokaal, 2016).

Binnen Tandem zijn er verschillende werkvelden aanwezig, waaronder jongerenwerk, opvoedingsondersteuning en opbouwwerk. Het Inter-lokaal heeft nog een extra werkveld, genaamd materiële dienstverlening. Daarnaast is de grootste opdrachtgever de gemeente Nijmegen, waar ze nauw mee samenwerken.

1.2 Het afstudeeronderzoek

HIL-Tandem streeft ernaar om de kwetsbare groepen in de stad Nijmegen te bereiken. Onder zo'n kwetsbare groep vallen migrantenouders. Zij hebben te maken met risicofactoren die de ontwikkeling en het welbevinden van hun kinderen kunnen verstoren. Sommige migrantenouders hebben daardoor toegankelijke voorzieningen en opvoedingsondersteuning nodig die aansluiten bij hun behoeften, wensen en opvoedvragen (Buck & De Roos, 2015).

HIL-Tandem, die opvoedingsondersteuning biedt, kan deze migrantenouders lastig bereiken met het huidige aanbod en de huidige middelen.

Het onderzoek richt zich op de wensen en behoeften van migrantenouders met betrekking tot opvoeding en geeft daarnaast inzicht in de opvoedvraagstukken die migrantenouders in de wijk Heseveld ervaren. Naast dit onderzoek is er in opdracht van de gemeente Nijmegen een project gestart rondom opgroeien en opvoeden. De reden waarom er voor de wijk Heseveld is gekozen, is

omdat dit onderzoek mooi aansloot bij het project opgroeien en opvoeden. Daarnaast was HIL-Tandem nieuwsgierig naar de migrantenouders die nog niet bereikt werden, maar dat geldt voor alle wijken in Nijmegen. In het onderzoek staan niet-westerse migrantenouders met kinderen in de basisschoolleeftijd van vier tot twaalf jaar centraal. De aanleiding en beschrijving van het onderzoek zullen verder worden toegelicht in de probleemanalyse, zie paragraaf 2. Ook de verantwoording van de doelgroep komt later aan bod.

1.3 De opdrachtgever

De gemeente Nijmegen constateerde dat er relatief veel jeugdigen met een migrantenachtergrond te vinden zijn in de duurdere/zwaardere vormen van jeugdzorg en detentie (Kennisplatform Integratie & Samenleving, 2017). Om migrantenouders eerder te bereiken met preventieve opvoedingsondersteuning heeft de gemeente Nijmegen de hulp van HIL-Tandem ingeschakeld. Vanuit HIL-Tandem is een deel van dit project bij verschillende onderzoekers neergelegd. Vanuit HIL-Tandem worden Mikal Samson en Carolien Stap begeleid door Fenna Hendriks, projectleider innovatie en ontwikkeling, en Marleen Megens, sociaal cultureel werker. Ook is er nog een ander duo dat hetzelfde onderzoek uitvoert, alleen dan in de wijk Hatert. Dat zijn Jade de Lorijn en Sofie Servaas, ook zij worden begeleid vanuit HIL-Tandem.

1.4 Leeswijzer

Dit onderzoeksverslag bestaat uit vijf hoofdstukken, waarin verschillende thema's centraal staan. Het tweede hoofdstuk bestaat uit de probleemanalyse. Hierin wordt de analyse van het probleem in de praktijk beschreven. Daarnaast wordt er een literatuurstudie gedaan om te kijken naar wat er al bekend is over het probleem in de literatuur. Tot slot worden het doel van het onderzoek, de centrale onderzoeksvraag en de deelvragen besproken. Hoofdstuk drie zal ingaan op de methode van onderzoek. Hierin wordt beschreven wat voor soort onderzoek er wordt gedaan, welke participanten deelnemen aan het onderzoek en van welke meetinstrumenten gebruik wordt gemaakt. In hoofdstuk vier worden de resultaten per deelvraag beschreven. In het laatste hoofdstuk wordt de algehele conclusie getrokken en komen zowel de discussiepunten als de aanbevelingen voor de organisatie aan de orde.

Hoofdstuk 2: Probleemanalyse

In dit hoofdstuk wordt de probleemanalyse vanuit de praktijk beschreven. Aan de hand van gesprekken met verschillende medewerkers binnen de praktijkorganisatie en het verdiepen in beleidsdocumenten en literatuur is de probleemanalyse uitgelegd. De gesprekken zijn gevoerd met de coördinator van innovatie en ontwikkeling, opbouwwerkers, de begeleider van het activiteitenplein, medewerkers van het Leger des Heils en medewerkers van HIL-Tandem. Deze gesprekken hebben plaatsgevonden tijdens de oriëntatiefase van het onderzoek.

2.1.1 Aanleiding probleem vanuit de praktijk

HIL-Tandem is een welzijnsorganisatie die ondersteuning biedt aan kinderen, jongeren en volwassenen uit de stad Nijmegen. Vanuit deze organisatie wordt de focus gelegd op het verbeteren van de sociale en maatschappelijke situaties van kwetsbare groepen (HIL-Tandem, z.d.). Dit heeft als doel dat bewoners zich bewust worden van hun eigen kracht en mogelijkheden als individu binnen de huidige samenleving. HIL-Tandem streeft naar duurzame oplossingen en wilt helpen om de talenten en kwaliteiten van elk individu te ontwikkelen. Als ouders bijvoorbeeld zelf beter in staat zijn om activiteiten op te zetten en elkaar te ondersteunen, hebben ze later minder (of andere) ondersteuning van professionals nodig. Vanuit HIL-Tandem worden er verschillende dienstverlenende programma's aangeboden, waaronder opvoedingsondersteuning. Opvoedingsondersteuning wordt, vanuit de organisatie, laagdrempelig aangeboden aan ouders die daar behoefte aan hebben. Binnen dit onderzoek is de aandacht gevestigd op migrantenouders binnen de wijk Heseveld. Vanuit de gemeente is geconstateerd dat er relatief veel jeugdigen met een migrantenachtergrond vertegenwoordigd zijn in de duurdere en zwaardere vormen van jeugdzorg en detentie (F. Hendriks & M. Megens, persoonlijke communicatie, 12 september 2017).

Door in gesprek te gaan met de opdrachtgevers en medewerkers van HIL-Tandem kwam naar voren dat het bereiken van ouders met een lage sociaaleconomische status in combinatie met een migratieachtergrond nog gering is. Om te voorkomen dat jeugdigen al op een vroege leeftijd in contact komen met jeugdzorg en detentie, is het van belang dat de hulpverleners op een laagdrempelige en creatieve manier gebruikmaken van de al aanwezige faciliteiten en diensten binnen de wijk. Hierbij kan gedacht worden aan vrijwilligers (met een migratieachtergrond) of sleutelfiguren die ingezet kunnen worden als bruggenbouwer en/of verbinder en ontmoetingsplekken

die al bekend zijn voor deze ouders. Ondersteuningsvragen kunnen op een breed terrein worden opgepakt en doorgezet, waaronder ook 'opvoedingsondersteuning' (F. Hendriks, persoonlijke communicatie, 12 september 2017).

2.1.2 In de wijk

De meeste gemeenten zien de wijk als geschikte schaalgrootte om hulp te organiseren en de betrokkenheid van de burger te vergroten. Een wijkteam staat dicht bij de burger en heeft dus ook een betere kijk op diens leefwereld. Het wijkteam kan daardoor in een vroeg stadium tal van problemen signaleren en voor integraal maatwerk zorgen (Prakken, 2015, p.12). Op grond van onderzoek wordt door de Hogeschool Inholland geconstateerd dat veel gemeenten voorstander zijn van preventieve aanpak, maar dat wijkteams in de praktijk het meest in de eerste en tweede lijn actief zijn (Prakken, 2015). Tandem is als organisatie al jaren aanwezig in de wijk Heseveld en werkt nauw samen met het Sociaal Wijkteam om steun en hulp te bieden aan haar wijkbewoners. Zij biedt verschillende bijeenkomsten en activiteiten aan haar buurtbewoners, voor zowel jong als oud. Voorbeelden hiervan zijn: het activiteitenplein op de Zonnewende, jongerencentrum de Piramide, ambulant jongerenwerk, coördinatie van de Brede School, Spel aan Huis en Home-Start (Tandemwelzijn, z.d.). Ondanks deze faciliteiten blijkt dat kinderen van ouders met een migratieachtergrond relatief veel gebruik hebben gemaakt van eerste- en tweedelijns aanbod van hulp en ondersteuning bij opvoedvraagstukken (Kennisplatform integratie & samenleving, 2017). Om te zorgen dat dit probleem verminderd wordt, wil HIL-Tandem een preventief aanbod voor ouders inzetten. Als migrantenouders eerder bereikt worden met preventieve opvoedondersteuning, is de kans groot dat er minder beroep wordt gedaan op de zwaardere en duurdere vormen van jeugdzorg. Opvoedvraagstukken van migrantenouders hebben zolang er migranten in de wijk wonen een rol gespeeld (Mevr. F. Hendriks, persoonlijke communicatie, 14 september 2017). Men is ook nieuwsgierig naar de vraag van nieuwkomers in de wijk en statushouders (vluchtelingen) uit Syrische, Eritrese en Afghaanse gezinnen. Jongerenwerk uit Heseveld probeert aan de hand van hun aangeboden activiteiten regelmatig in contact te komen met ouders van de jongeren. Dit doen zij door niet alleen zichtbaar in de wijk te zijn, maar ook door de ouders uit te nodigen en te informeren over de georganiseerde activiteiten. Daarnaast probeert het jongerenwerk ook huisbezoeken te houden bij ouders van bepaalde jongeren. Uit een onderzoek van jongerenwerker Echargui (2017) is gebleken dat jongerenwerkers redelijk veel signalen opvangen binnen migrantengezinnen, maar dat, ondanks het regelmatige contact, het toch moeilijk voor hen is om achter de voordeur te komen. Dit heeft grotendeels te maken met het feit dat veel migrantenouders

een schaamtegevoel hebben en/of bepaalde onderwerpen liever niet bespreekbaar willen maken, omdat het voor hen nog taboe is (Pels, Distelbrink, & Postma, 2009).

2.1.3 De wijk Heseveld

De wijk Heseveld bevat 6270 aantal inwoners, van wie 16% niet-westerse migranten zijn en 10% westerse migranten (Drimble, z.d.). In dit onderzoek zal de focus liggen op migrantenouders met verschillende culturen: Turks, Antilliaans, Moluks, Marokkaans, Surinaams en de overige groepen. Onder de overige groepen kunnen vluchtelingen en andere niet- westerse migranten vallen. Er is voor de wijk Heseveld gekozen, omdat dit onderzoek goed aansluit bij het project opvoeden en opgroeien dat in opdracht van de gemeente zal worden gestart. Daarnaast wilt HIL-Tandem meer inzicht krijgen in de wensen en behoeften van migrantenouders. Begin dit jaar is er door opbouwwerker L. Peters, opbouwwerker in opleiding P. Ziere en jongerenwerker M. Echarqui een wijkanalyse uitgevoerd. Tijdens de wijkanalyse zijn er ook verschillende gesprekken gevoerd met STIP- coördinator Y. Balikoc, jongerenwerker A. Keizers en L. Samson. Uit de wijkanalyse komt het volgende naar voren:

De diversiteit in de wijk Heseveld wordt als een positief punt, maar ook als een aandachtspunt ervaren. Iedereen staat open voor de verschillende groepen mensen in de wijk, maar omdat er nauwelijks onderlinge verbinding met elkaar is, zorgt het ook voor het uiteenvallen van de sociale cohesie. De jongeren zijn ook meerdere keren ter sprake gekomen. Heseveld is een kindvriendelijke wijk. Ook wordt aangegeven dat er weinig activiteiten worden georganiseerd, wat wellicht een oorzaak kan zijn voor de overlast in de wijk. Daarnaast is het moeilijk om de ouders van de kinderen te benaderen. De professionals van de wijk zien ook een aantal psychosociale problemen die de ontwikkeling en het welbevinden van de bewoners in de weg kunnen staan. De bewoners zelf hebben hier weinig over gezegd (Echarqui, Peters, & Ziere, 2017). Een samenvatting van de wijkanalyse is terug te vinden in bijlage 1.

2.1.4 Conclusie analyse praktijkprobleem

Uit de analyse is gebleken dat de gemeente het belangrijk vindt dat er preventieve opvoedingsondersteuning wordt geboden aan migrantengezinnen in bepaalde wijken van Nijmegen. HIL-Tandem is gevraagd om deel te nemen aan dit project. Zij heeft de opdracht gekregen om in verschillende wijken onderzoek te doen naar de vragen die migrantenouders ervaren met betrekking tot opvoeding. Als er preventieve opvoedingsondersteuning wordt aangeboden, is de kans kleiner

dat er beroep wordt gedaan op de duurdere en zwaardere vormen van jeugdzorg. Door het bieden van preventieve opvoedondersteuning en door tijdig samen te werken met professionals, kunnen signalen sneller opgevangen en besproken worden (Prakken, 2015). Een deel van dit project wordt uitgevoerd binnen de wijk Heseveld. Deze wijk staat nog niet op de voorgrond bij HIL-Tandem. Vanuit HIL-Tandem zijn er op dit moment weinig voorzieningen waar migrantenouders terecht kunnen met hun opvoedvraagstukken. Daarnaast zijn de wensen en behoeften met betrekking tot opvoeding van de migrantenouders nog niet bekend in de wijk Heseveld. Wat willen de migrantenouders eigenlijk zelf en welke opvoedvraagstukken hebben zij? Dat staat centraal in dit onderzoek. De opvoedvraagstukken die de professionals tegenkomen bij migrantenouders zullen ook een belangrijke rol spelen.

2.2 Literatuurstudie

In dit hoofdstuk is specifiek en doelgericht onderzoek gedaan om zoveel mogelijk relevante informatie te verzamelen voor het onderzoek. De volgende onderwerpen komen aan bod: wat is opvoedingsondersteuning, de verschillende vormen van opvoedingsondersteuning, opvoedvragen, good practices, de doelgroep niet-westerse migrantenouders, preventie bij kinderen in de basisschoolleeftijd en de capability approach in sociaal netwerk.

2.2.1 Wat is opvoedingsondersteuning

Opvoedingsondersteuning is een begrip dat door de jaren heen ontwikkeld en gefinetuned is. Enkele jaren geleden werd het alleen maar ingezet binnen probleemgezinnen, maar dit is tegenwoordig verschoven naar alle gezinnen (Van Egten, Zeijl, de Hoog, Nankoe, & Petronia, 2008).

Opvoedingsondersteuning bestaat uit activiteiten die tot doel hebben de opvoedsituatie van kinderen en jongeren te verbeteren. In dergelijke situaties zijn opvoedingsondersteunende activiteiten gericht op de opvoeders en de context waarin de situatie plaatsvindt (Expertisecentrum opvoedingsondersteuning, z.d.). Het doel hiervan is het optimaal bieden van opvoedings- en ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren. Opvoedingsondersteuning wordt door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) omschreven als een verzamelbegrip voor preventieve activiteiten en interventies die tot doel hebben opvoedingscompetenties van ouders en/of opvoeders te vergroten en de daarbij behorende opvoedingssituatie te verbeteren. Hierbij kan worden gedacht aan het bieden van laagdrempelige initiatieven en activiteiten, zoals televisieprogramma's over opvoeding, opvoedcursussen, pedagogische spreekuren en gezinsondersteuning (Ince, 2013).

In dit document wordt het volgende onder 'opvoedingsondersteuning' verstaan: het optimaal bieden van ondersteuning aan ouders en opvoeders om opvoedings- en ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te stimuleren en vergroten. Met als visie van de bekende hoogleraar Micha de Winter "it takes a village to raise a child". Opvoeden is niet alleen de taak van de ouders, maar een gedeelde verantwoordelijkheid van alle volwassenen in het leven van kinderen (Expertisecentrum opvoedingsondersteuning, z.d.). Samenwerken is een van de belangrijkste onderdelen van opvoeden en heeft zowel voordelen voor professionals als voor ouders en kinderen. Zo kunnen signalen sneller opgevangen en besproken worden en bij het bieden van opvoedingsthema's kunnen kinderen en ouders ontdekken dat er binnen andere gezinnen vaak ook dezelfde soort issues leven. "Professionals in de eerste lijn kunnen een belangrijke rol spelen in het versterken van de basisvoorzieningen en de pedagogische civil society" (Prakken, 2015, p.44). De pedagogische civil society is een burgermaatschappij waarin meerdere volwassenen verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van kinderen en jongeren. Als er gekeken wordt naar het onderling afstemmen tussen de samenwerkende organisaties, kan het voordelen opleveren voor zowel ouders als professionals. Ook bij kinderen en jongeren kan het voordelen opleveren. Voor hen is het belangrijk dat zij ervaren dat ze deel uitmaken van een groep, dat ze worden gezien en dat ze ergens terechtkunnen wanneer ze ergens mee zitten. Daarnaast kunnen kinderen en jongeren hiervan leren dat ze rekening moeten houden met anderen om hen heen, dat iedereen gehoord dient te worden en hoe je samen tot oplossingen kunt komen (Expertisecentrum opvoedingsondersteuning, z.d.).

Ouders zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind(eren). Maar het besef is gegroeid dat ouders zo nu en dan ook behoefte hebben aan steun. Om deze reden wil het kabinet dat zowel ouders als jeugdigen en kinderen met vragen over opvoeden en opgroeien én voor hulp terechtkunnen bij een herkenbaar en laagdrempelig punt in de wijk (Rijksoverheid, 2008). Opvoedingsondersteuning moet dus voor iedereen toegankelijk zijn, en niet alleen voor ouders uit probleemgezinnen.

De afgelopen vijftien jaar is de roep van de ouders om hulp bij de opvoeding sterker geworden. Vanaf ongeveer de jaren negentig vonden burgers het minder erg dat professionals zich begonnen te bemoeien en mengen in hun gezinsleven (Van Egten et al., 2008, p.12). Dit kwam door de groeiende bezorgdheid over het probleemgedrag van jongeren en hun aansluiting op de samenleving en de bijbehorende vraag of ouders zelf wel altijd in staat zijn om hun kinderen te begeleiden op weg naar volwassenheid (Van Egten et al., 2008). De maatschappij en de hedendaagse opvoeding is ingewikkelder geworden: ouders zijn onervarener met betrekking tot

opvoeden en daardoor ook onzekerder. Hun verantwoordelijkheden zijn groter en gevarieerder, gezinsrelaties onstabiel, gezinsvormen gevarieerder en de steun aan ouders uit de omgeving beperkter, aldus deskundigen (Van Egten et al., 2008). Door de transitie in de jeugdzorg is in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) vastgelegd dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de gehele jeugdzorg. Dat houdt in dat preventieve opvoedingsondersteuning voor jeugdigen en ouders makkelijk bereikbaar moet zijn in de buurt en omgeving (Van Egten et al., 2008).

2.2.2 Vormen van opvoedingsondersteuning

Er zijn verschillende vormen van opvoedingsondersteunende interventies, methoden en materialen die ingezet kunnen worden binnen gezinnen. Dit is allemaal afhankelijk van de wensen, behoeften en situatie die zich op dat moment afspelen bij de ouders thuis. Het bieden van opvoedingsondersteuning kan op een formele en informele manier. Sociale steun is een van de grootste, en misschien ook wel een van de belangrijkste en makkelijk bereikbare, vormen van opvoedingsondersteuning zoals beschreven in het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (2013). “Migrantenouders hebben soms minder sociale steun doordat vrienden en familie in het land van herkomst wonen” (Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, 2013).

Binnen opvoedingsondersteuning kan er dus onderscheid gemaakt worden tussen twee verschillende vormen, namelijk formeel en informeel. Formele opvoedingsondersteuning betreft vaak instanties, voorzieningen of personen, die in de meeste gevallen in verbinding staan met de overheid. Informele opvoedingsondersteuning betreft mensen binnen het sociale netwerk. Dit kunnen vrienden, familie of kennissen zijn. De media en andere voorzieningen kunnen ook vallen onder vormen van informele of formele opvoedingsondersteuning (Speetjens, van der Linden, & Goossens, 2009), zie bijlage 2 voor voorbeelden van verschillende vormen van opvoedingsondersteuning. De focus van dit onderzoek ligt op formele en informele opvoedingsondersteuning. Beide vormen zijn belangrijk in het bieden van opvoedingsondersteuning. Professionele hulpverleners hebben veel kennis en kunnen interventies aanbieden die helpen bij het beantwoorden van de opvoedvragen. Informele hulpverleners beschikken over andere middelen die ingezet kunnen worden. Zij beschikken over een eigen netwerk dat voor veiligheid en vertrouwen kan zorgen. Door deze twee vormen met elkaar te combineren kunnen informele en formele hulpverleners elkaar aanvullen en versterken.

2.2.3 De vormen van opvoedingsondersteuning vanuit Tandem

Tandem biedt haar wijkbewoners verschillende vormen van activiteiten waarin opvoedingsondersteuning op een laagdrempelig niveau preventief en ambulant aangeboden wordt. Hieronder is een overzicht te zien van verschillende vormen waar opvoedingsondersteuning aan bod komt voor ouders en opvoeders. Op dit moment wordt in de wijk Heseveld alleen Home-Start en Spel aan Huis aangeboden aan (migranten)ouders. Ook kunnen de ouders terecht bij het Ouder Kind Centrum in Neerbosch-Oost of de Wolfskuil, deze zijn niet specifiek wijkgericht.

1. Ouder Kind Centrum	4. Ouderbegeleiding
2. Home-Start	5. Voorleesexpress
3. Spel aan Huis	

- Ouder Kind Centrum (OKC): het OKC is een buurtvoorziening waar ouders, in de meeste gevallen alleen vrouwen, naartoe komen. Het geeft vrouwen de mogelijkheid om zelf het initiatief te nemen voor het invullen van een activiteit. Soms wordt er onder begeleiding van een professional een activiteit aangeboden en anders organiseren de vrouwen zelf een activiteit. De vrouwen worden gestimuleerd om uit eigen initiatief met ideeën te komen voor de bijeenkomsten. Dit geeft hun de mogelijkheid tot het ontplooiën van hun talenten. Zo kan gedacht worden aan wekelijkse kookactiviteiten, koffieochtenden, knutselactiviteiten (creatieve workshops), aerobics, voorleesactiviteiten en beautyactiviteiten. De activiteiten van het OKC worden op maat aangeboden, dit allemaal afhankelijk van de behoeften van de bewoners uit die wijk.

- Home-Start: “Home-Start is een programma dat kosteloos (opvoedings)ondersteuning, praktische hulp en vriendschap biedt aan ouders met ten minste één kind van zes jaar of jonger”(Tandemwelzijn, z.d.). Home-Start maakt goed gebruik van vrijwilligers die zelf ervaring hebben met opvoeden en die bereid zijn om wekelijks bij ‘hun’ gezin op bezoek te gaan om emotionele en praktische steun te bieden aan de ouders. Ouders die het even niet meer zien zitten of het te druk hebben, kunnen dan gebruikmaken van de steun die er gegeven wordt vanuit Home-Start. Vrijwilligers worden verplicht een voorbereidende cursus te volgen vóór ze aan het werk gaan. Daarnaast krijgen de vrijwilligers professionele training en begeleiding door middel van intervisiebijeenkomsten en terugkomdagen. Dit zorgt ervoor dat vrijwilligers aanbodgericht gezinnen kunnen ondersteunen. Home-Start heeft als visie dat ouders gestimuleerd moeten worden om de eigen regie in handen te nemen. Tevens willen zij het zelfvertrouwen bij ouders vergroten en hun sociaal netwerk uitbreiden. Vrijwilligers van Home-Start leveren maatwerk bij individuele gezinnen.

Deze ondersteuning heeft een preventieve werking. Gezinnen vergroten hun informele netwerk en worden naar collectieve voorzieningen in de wijk geleid (Tandemwelzijn, z.d.). In andere wijken van Nijmegen trekt het veel gezinnen, waaronder ook migranten. In de wijk Heseveld is dit project nog niet opgestart, waardoor ouders er ook niet bekend mee zijn.

- **Spel aan Huis:** Spel aan Huis is een programma waarin zowel ondersteuning als ontwikkeling in de opvoeding centraal staat. Ouders krijgen een-op-een begeleiding en worden van huis uit ondersteund. Het is bedoeld voor gezinnen met kinderen die een leeftijd hebben van anderhalf tot zes jaar. Dit programma wordt maximaal één jaar aangeboden en kan indien nodig met een half jaar verlengd worden. Spel aan Huis stimuleert niet alleen het samenspelen tussen ouder en kind, maar er wordt ook ondersteuning gegeven. Ouders worden binnen dit programma ook ondersteund in het bieden van spelsituaties, waarin het kind zelf kan ontdekken, waarin grenzen worden aangegeven en waarbij kinderen gesteund, aangemoedigd en getroost worden. Dit zijn aandachtsgebieden waarop gelet wordt tijdens het ondersteunen en begeleiden van gezinnen. Bij extra ondersteuning op een van de genoemde gebieden kan de ouder of de vrijwilliger het gezin aanmelden. Gesprekken worden gevoerd met de coördinator van Spel aan Huis en er wordt een vrijwilliger of stagiaire gekoppeld aan het gezin. Het gezin wordt één tot twee keer in de week bezocht door een vaste spelbegeleider. Tijdens deze contactmomenten krijgen ouders ruim de gelegenheid om opvoedvragen bespreekbaar te maken (Tandemwelzijn, z.d.). In Heseveld wordt Spel aan Huis aangeboden door de Brede School. De ouders kunnen zich opgeven en krijgen dan begeleiding. Volgens de ouders zou het effectiever zijn als het traject wat langer duurt. Eveneens zit het programma snel vol, waardoor er niet voor ieder gezin plek is (persoonlijke communicatie, 3 oktober 2017).

- **Ouderbegeleiding:** Wanneer ouders van de Brede School specifieke vragen hebben omtrent de opvoeding en ontwikkeling van hun kinderen of hun verhaal en zorgen even kwijt willen, kunnen ze terecht bij de ouderbegeleidster van HIL- Tandem. De ouderbegeleidster biedt hun een luisterend oor en is bereid om advies en tips te geven rondom de opvoeding. Zij is aanwezig op diverse plekken in de wijk en op de Brede School. Hierdoor is de drempel om een individuele afspraak te maken erg laag. De gemaakte afspraak kan plaatsvinden bij de ouder zelf of op school. Naast deze individuele afspraken worden er door de Brede School ook maandelijkse groepsbijeenkomsten georganiseerd, waarbij ouderbegeleiding een vast onderdeel is. Daarnaast is er wekelijks een inloopspreekuur op de Brede School, waar ouders zonder het maken van een afspraak naartoe kunnen voor vragen. Ook verzorgt de ouderbegeleidster trainingen rondom het thema opvoeden. De

Brede School, peuterspeelzaal en partners zoals GGD en NIM Maatschappelijk Werk verwijzen ouders regelmatig door naar de ouderbegeleidster voor hulp en steun (Tandemwelzijn, z.d.).

- **Voorleesexpress:** Dit programma biedt ouders steun bij het voorlezen en bij het maken van schoolopdrachten met hun kind(eren). De looptijd is 20 weken, waarin één keer in de week een huisbezoek plaatsvindt. De voorleesexpress is gericht op kinderen vanaf twee tot twaalf jaar oud. Het doel van de voorleesexpress is om plezier te ervaren tijdens het lezen van boeken, waarbij de taal gestimuleerd wordt en de zin in en het zicht op schoolzaken bevorderd wordt. Het project sluit goed aan op veel vragen die ouders hebben over schoolvaardigheden van het kind. Voor ouders is het niet altijd even duidelijk wat er van hen verwacht wordt en hoe zij hun kinderen hierbij kunnen helpen. Op den duur is het de bedoeling dat ouders kinderen stimuleren in hun ontwikkeling op dit gebied door samen met hen te lezen en/of aan schoolopdrachten te werken. Kinderen van wie de ouders laagopgeleid of anderstalig zijn kunnen na dit aanbod terecht bij school's cool of huiswerkbegeleiding, waar zij verdere steun kunnen krijgen (Tandemwelzijn, z.d.).

2.2.4 Opvoedvragen

Opvoeden is een grote verantwoordelijkheid. Ouders kunnen bij het opvoeden van hun kinderen allerlei vragen en problemen tegenkomen. Soms worden deze vragen en problemen binnen het gezin opgelost en soms moet er een professional komen helpen. Soms erkent de ouder zelf dat hij of zij hulp nodig heeft, maar het komt ook voor dat buitenstaanders constateren dat er hulp moet worden ingeschakeld. Het staat dus eigenlijk wel vast dat iedere ouder weleens vragen heeft over de opvoeding. Daarnaast heeft iedere ouder ook weer andere vragen met betrekking tot opvoeding.

Het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid 2013 zegt het volgende over opvoedvragen:

“Uit verschillende landelijke en regionale onderzoeken blijkt dat ouders het meeste vragen of problemen hebben met: de aanpak van de opvoeding en ouderschap in het algemeen, het omgaan met lastig gedrag of gedragsproblemen van hun kinderen, emotionele problemen en de schoolprestaties”.

Speetjens, van der Linden & Goossens (2009) hebben rond de zesentwintig onderzoeken bestudeerd en hebben daaruit de volgende top vijf van belangrijke opvoedvragen samengesteld:

- “ 1. Algemene ontwikkeling van kinderen, gezondheid en kinderziektes
2. Gedrag van kinderen, met name moeilijk en ongehoorzaam gedrag
3. Grenzen stellen, luisteren en gehoorzamen, corrigeren en straffen
4. Sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen, zelfvertrouwen, onzekerheid en

(faal)angst bij kinderen

5. Algemene opvoedingsvragen en –vaardigheden “

De belangrijkste thema's uit de hierboven genoemde onderzoeken zullen ook in de interviews die worden afgenomen in de wijk Heseveld terugkomen.

2.2.5 Good Practices

Migrantenouders ervaren soms minder sociale steun, omdat vrienden en familie in het land van herkomst wonen. Om die sociale steun toch te ervaren willen bepaalde migrantenouders met professionals praten (Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, 2013). De ouders vinden het fijn om te vertellen wat hen bezig houdt in de opvoeding, zonder specifieke opvoedvragen. Door als professional een luisterend oor te bieden en in te spelen op de ‘vragen’ die in het gesprek naar voren komen, kan opvoedondersteuning een preventieve functie hebben. Soms is een gesprek niet voldoende en kan er gebruik worden gemaakt van effectieve interventies. Dit noemen we ook wel good practices.

In dit onderzoek is een interventie pas good practice, als deze specifiek gericht is op migranten en/of gericht is op de behoeften en problemen van migranten of als de interventie erin slaagt om migrantengroepen te bereiken.

Er zijn rond de dertig erkende jeugdinterventies gericht op migrantenouders. De meeste interventies zijn gericht op de preventie bij opvoedingsproblemen en op ontwikkelingsstimulering (Ince, & van den Berg, z.d). Een overzicht van de erkende interventies is terug te vinden in bijlage 4.

2.2.6 De doelgroep niet-westerse migrantenouders

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt dat 12,3% van de Nederlandse bevolking een niet-westerse achtergrond heeft. Bijna de helft van de personen met een niet-westerse achtergrond is in Nederland geboren en behoort tot de tweede generatie (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2016). Daarnaast is gebleken dat mensen met een Nederlandse achtergrond vaker werk hebben dan mensen met een niet-westerse achtergrond. Dit zorgt voor economische instabiliteit bij de niet-westerse gezinnen. Een groot deel van deze gezinnen moet leven van een uitkering of leeft onder de armoedegrens (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2008). Vaak wonen de gezinnen in wijken waar meerdere problemen samenkomen.

Ouders letten minder op hun kinderen en door de lage inkomens kunnen de ouders minder activiteiten met hun kinderen doen. Het gevolg hiervan kan zijn dat de kinderen sneller opvoedproblemen ontwikkelen (Kalthoff, 2009). .

Veel niet-westerse gezinnen, waarvan de ouders laagopgeleid zijn, ervaren deze problemen en hebben hiervoor opvoedingsondersteuning nodig (Kalthoff, 2009). Zij leven in een cultuur waar de opvoeding anders ligt. Het draait niet om het individu, maar om de groep waarmee je samenleeft. Hierdoor ligt bij sommige migrantengezinnen de nadruk meer op hoe je moet samenleven in een groep, dan op het ontwikkelen van een eigen identiteit. "Dat geldt vooral voor ouders van de eerste generatie, met een lage opleiding en een plattelands achtergrond" (Vollebergh & Pels, 2006). Zij voeden hun kind meer autoritair dan autoritair op. In plaats van uitleg geven en grenzen stellen, pakken zij hun kinderen meer aan met controles en preken. Deze opvoedingsstijl geeft meer kans op een negatieve ontwikkeling van het kind, wat zorgt voor opvoed- en opgroei problemen. "Daarbij moet aangetekend worden dat bij niet-westerse migranten autoritaire controle goed kan samengaan met steun. Deze ouders zijn streng en liefdevol. Ouders en kinderen zien strenge controle als een vorm van bescherming" (Vollebergh & Pels, 2006).

Natuurlijk hebben niet-westerse gezinnen niet altijd een autoritaire opvoeding. Binnen migrantengezinnen zijn er verschillende doelen en opvoedingsstijlen zichtbaar. Dit hangt vaak samen met de verblijfsduur in Nederland en het opleidingsniveau van de familie.

Migrantenouders met een lage opleiding vinden het vaak lastig om een balans te vinden in de verschillende stijlen van opvoeden. Zij kijken eerder naar wat ze van huis uit hebben meegekregen, dan dat ze luisteren naar de omgeving. Autochtone ouders vinden dit makkelijker en kunnen hier vaak eerder evenwicht in vinden. Voor migrantenouders brengt een andere manier van opvoeden een soort onzekerheid met zich mee. Ze voelen zich niet prettig en kunnen het als bedreigend ervaren. Dit kan komen door de verschillende opvattingen die er zijn over de islam of vrijheid tegenover seksualiteit. "Verder hebben vooral ouders van Marokkaanse afkomst te maken met negatieve beeldvorming, negatieve bejegening en uitsluiting. In veel onderzoeken melden ouders discriminatie en pesten van hun kinderen" (Pels, Distelbrink, & Postma, 2009).

Door deze negatieve opvattingen ontstaat er opvoedonzekerheid. Op het gebied van opvoedingsondersteuning leven er veel vragen en twijfels onder de migrantengezinnen. Het geloof speelt hier ook een belangrijke rol in. Migrantengezinnen geloven in andere morele en religieuze opvoeddoelen dan autochtone gezinnen. Daarnaast hebben migrantenouders vaak weinig andere opvoeders uit een andere cultuur in hun omgeving. Dit komt doordat er in dezelfde wijk veel

migrantenouders met dezelfde cultuur en opvoedstijl wonen. Andere opvoeders uit verschillende culturen kunnen juist ondersteuning bieden in het sociale en pedagogische vlak met betrekking tot opvoeden (Pels, Distelbrink, & Postma, 2009).

Migrantenouders ervaren dus wel opvoedproblemen, maar doen hier verder weinig mee. Soms zijn er te veel verschillen, waardoor migrantenouders geen beroep doen op opvoedingsondersteuning, terwijl de toegankelijkheid tot opvoedingsondersteuning heel laagdrempelig hoort te zijn. Er zijn verschillende redenen waarom migrantenouders geen of weinig beroep doen op opvoedingsondersteuning (Beekhoven, Ince, Kalthoff en Van Der Vegt, 2008).

Bereikbaarheid

Opvoedingsondersteuning wordt niet vaak gegeven door beroepskrachten met een migratieachtergrond. HIL-Tandem beschikt overigens wel over beroepskrachten met een migratieachtergrond. In de wijk zijn op dit moment een aantal van deze beroepskrachten actief. Ook de opvoedvragen sluiten niet altijd aan bij de wensen en behoeften van migrantenouders. Door de verschillende culturen en opvattingen zijn migrantenouders wellicht bang voor afwijzingen in de opvoeding. Aanpassingen voor deze ouders en het inzetten van beroepskrachten uit migrantengroepen vergroten het bereik (Beekhoven, Ince, Kalthoff en Van Der Vegt, 2008).

Vormen van interventies

De interventies die HIL-Tandem inzet zijn niet specifiek gericht op migrantenouders. Het is daarom niet duidelijk of deze vormen ook passen bij niet-westerse gezinnen. De ondersteuning wordt vaak in het Nederlands gegeven, terwijl andere talen meerdere gezinnen kunnen bereiken. De informatie die je krijgt moet voor iedereen toegankelijk zijn. Daarbij moet wel gekeken worden naar de doelgroep waaraan opvoedingsondersteuning wordt gegeven. "Aangepaste interventies en methodieken kunnen het bereik en de effectiviteit verhogen" (Trees, Tan, & Distelbrink, 2009).

Samenwerking

De bejegening tussen beroepskrachten en migrantengezinnen is erg belangrijk. Door de verschillende culturen is het van belang om vertrouwen op te bouwen. De visie van HIL-Tandem is 'hart voor de wijk, gezicht in de buurt' (Tandemwelzijn, z.d.). In de wijk Heseveld zijn op dit moment een aantal vertrouwenspersonen, onder wie medewerkers, vrijwilligers en sleutelfiguren. Zij proberen het vertrouwen van de bewoners te winnen en hen te helpen waar dat kan. HIL-Tandem kan gebruikmaken van deze tussenpersonen om achter de opvoedvragen van migrantenouders te komen. Beroepskrachten die het vak uitoefenen vinden het soms lastig om hun eigen perspectief achterwege te laten en daarbuiten te denken. Het vraagt veel kennis en vaardigheid van een

beroepskracht om met mensen uit verschillende culturen te werken. Je hebt inlevingsvermogen nodig en daarnaast moet je de verschillen in de culturen kunnen herkennen. Soms is er gebrek aan sensitiviteit voor migrantengezinnen (Eliaerts, 2015). Om een succesvolle samenwerking te creëren tussen professionals en migrantengezinnen is het van belang dat organisaties cultuursensitief te werk gaan. Uit een onderzoek van Bellaart & Pehlivan komt naar voren dat moeilijk bereikbare migrantengezinnen het als fijn ervaren als professionals meer rekening houden met hun culturele achtergrond. Hierbij kan onder andere gedacht worden aan de normen en waarden en het taalgebruik waarmee de gezinnen benaderd worden. Daarnaast blijkt ook dat het tevredenheid kan opleveren bij de cliënten, in dit geval migrantenouders (Bellaart & Pehlivan, 2011).

2.2.7 Preventie bij kinderen in de basisschoolleeftijd

De school wordt gezien als een centrale plek waar ouders makkelijk bereikbaar zijn. Basisscholen worden vaak gebruikt als aanknopingspunt voor het bereiken van ouders. In dit onderzoek zal er naast basisscholen ook gebruik worden gemaakt van de speeltuin, het wijkcentrum, het consultatiebureau en het Leger des Heils. Volgens een eerder onderzoek van Kreuger (2007) gaven ouders aan dat de school als een soort vertrouwensplek gezien wordt waar opvoedkundige zaken worden besproken. Zo kan gedacht worden aan de schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog, intern begeleider, verpleegkundige, logopediste, enzovoorts. Daarnaast wordt er via de school vaak aandacht geschonken aan de aangeboden activiteiten in het kader van het kind en opvoeden. Ook worden ouders door school zowel mondeling als schriftelijk geïnformeerd. Hier kan bijvoorbeeld gedacht worden aan koffieochtenden georganiseerd voor ouders, ouderbijeenkomsten en nog veel meer. “Migrantenouders zijn sterk oververtegenwoordigd in de categorie van doorgaans laagopgeleide ‘onzichtbare’ ouders, ouders die zelden de drempel nemen van de school” (Buck & De Roos, 2015, p.114). Het zijn vaak dezelfde migrantenouders die betrokken zijn bij activiteiten gegeven door de school. Taalproblemen, onbekendheid met de verwachtingen van de school en de wijze waarop de school inspeelt op ouders, ontevredenheid over de invloed die zij hebben op de waarden en normen die de school overdraagt, de wijze waarop de school haar leerlingen opvoedt, het te weinig worden betrokken bij het schoolbeleid en het niet serieus worden genomen bij het verschil van inzicht over opvoeding of onderwijs zijn allemaal voorbeelden van dingen waar ouders mee kampen en wat hen tegenhoudt (Buck & De Roos, 2015).

Het blijkt dat ouders zich, naast de school, ook makkelijk tot de huisarts/consultatiebureau wenden met (niet-medische) vragen over hun kinderen (Kreuger, 2007). Dit betekent dat de huisarts ook een

belangrijke functie heeft in het doorverwijzen van ouders naar professionals en instanties met betrekking tot opvoedvragen of dergelijke. “Het sociaal netwerk van ouders kan een belangrijke bron van steun vormen bij het opvoeden van kinderen. Ouders die zich meer gesteund weten door hun omgeving zijn over het algemeen tevreden met de opvoeding” (Buck & De Roos, 2015, p.60).

Om dit te kunnen realiseren wil HIL-Tandem inspelen op de behoeften en wensen van (migranten)ouders door hen kennis te laten maken met hetgeen wat al in de wijk aanwezig is en hen aan te sporen om gebruik te maken van mensen uit het sociaal netwerk.

2.2.8 Capability approach in sociaal netwerk

Capability approach is een benaderingswijze waar, naast het kijken naar het functioneren van een persoon in het hier en nu, ook gekeken wordt naar de potentie en eigen regie in het leven van de mens zoals ze dat zelf waardevol vinden (Jansen, 2017). Alle mensen zijn verschillend en hebben andere capabilities nodig om een menswaardig leven te leiden. Hierbij spelen omgevingsfactoren, persoonlijke factoren en sociale factoren allemaal een rol in de capabilities van een persoon, wat uiteindelijk invloed heeft op de keuzevrijheid en het functioneren van elk individu. De tien capabilities zijn lichamelijke gezondheid, vormgeven van eigen omgeving, andere biologische soorten, leven, praktische redenen, sociale banden, gevoelens, verbeeldingskracht, zintuiglijk waarnemen en denken, lichamelijke gezondheid en spel. De capability approach wordt deels ook al gebruikt binnen de organisatie. Dit is terug te vinden in de 6 V's (waarden) van Tandem: vakmanschap, vrijheid, verbindend, vooruitstrevend, vertrouwen en vindingrijk zijn deels gebaseerd op de capability approach. Als organisatie streeft men vanuit innerlijke motivatie naar kwaliteit, waarbij geïnvesteerd wordt in de vaardigheden en aandacht van de professionals. Er wordt gestreefd naar een wereld waarin ieder (keuze)vrijheid heeft. Daarnaast wordt door de organisatie regelmatig gezocht naar de samenwerking en verbinding tussen individuele en collectieve behoeften van bewoners. Innovaties op het gebied van welzijn worden ingezet en er wordt regelmatig gewerkt aan het verbeteren van de relatie tussen bewoners en professionals. Er wordt gewerkt vanuit aandacht voor de persoon, met een positieve open houding zonder te oordelen en als laatste wordt er gezocht naar creatieve oplossingen voor problemen die gesignaleerd worden in de wijk (Tandemwelzijn, z.d.). Deze benadering wordt ook in het onderzoek gebruikt. De tien belangrijkste capabilities zullen worden verweven in de vragen van de interviews.

2.2.9 Conclusie literatuurstudie

Er zijn meerdere vormen van opvoedingsondersteuning die ouders de steun en begeleiding kunnen bieden bij het opvoeden van hun kinderen. Volgens de literatuur zijn informele vormen van opvoedingsondersteuning een gemakkelijke en laagdrempelige weg om ouders deze steun te geven. HIL-Tandem biedt haar wijkbewoners verschillende activiteiten waar opvoedingsondersteuning op een laagdrempelige manier aan bod komt. Vroeger werd opvoedingsondersteuning alleen ingezet binnen gezinnen die moeilijkheden ervoeren bij het opvoeden van hun kind, zoals een multiprobleemgezin. Tegenwoordig wordt opvoedingsondersteuning aangeboden aan alle gezinnen. Dit is mede gekomen door de transitie in de jeugdzorg. Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk geworden voor de huidige provinciale jeugdzorg (Movisie, 2015). Kortom, de jeugdwet is in handen gekomen van de gemeenten, die als doel hebben opvoedingsondersteuning toegankelijk te maken voor alle gezinnen, ongeacht de setting. Als organisatie streeft HIL-Tandem naar een samenleving waarin mensen samen met elkaar oplossingen kunnen vinden voor hun problemen. Er wordt naar de mogelijkheden van elk mens gekeken, zodat hij/zij de eigen regie van het leven in handen kan nemen en vooruit kan streven naar een positieve toekomst. Daarbij is het volgens de capability approach belangrijk dat elk mens zijn leven leidt zoals hij/zij het waardevol vindt. Hierbij kunnen persoonlijke factoren, sociale factoren en omgevingsfactoren van invloed zijn op de keuzes die men maakt in het leven.

Het opleidingsniveau van de ouders speelt een belangrijke rol als het gaat om de opvoedbeleving en opvoeding an sich. Uit eerder onderzoek is gebleken dat ouders met een migratieachtergrond zich vaak onzeker over de opvoeding kunnen voelen naar hun kinderen toe (Pels, Distelbrink, & Postma, 2009). Dit heeft grotendeels te maken met het feit dat in de huidige samenleving er veel eisen gesteld en adviezen gegeven worden over de juiste manier van opvoeden.

Daarbij kunnen allerlei factoren een rol spelen, die op den duur invloed kunnen hebben op de manier van opvoeden, zoals financiën, taal, een- of tweeoudergezinnen, enzovoorts (Buck & De Roos, 2015).

Binnen dit onderzoek is de focus gelegd op ouders uit de wijk Heseveld met een migratieachtergrond die kinderen in de basisschoolleeftijd hebben. Gedurende de basisschoolleeftijd worden kinderen enorm blootgesteld aan invloeden van de buitenwereld. Tweejarigen (peuters)

brengen ongeveer 10% van hun tijd door met leeftijdsgenoten, terwijl bij beginnende basisschoolleerlingen dit cijfer drastisch stijgt naar 30% (Keenan, Evans, & Crowley, 2016, p.289). Ze gaan op ontdekking uit, leren nieuwe mensen kennen, hun sociaal netwerk wordt vergroot, enzovoorts. Keenan et al (2016, p.289) zeggen het volgende:

Much of this change is a function of the onset formal schooling and the other group activities that children enter into. Thus, the setting for their social interactions change from the home and preschool settings to reflect a wider variety of locations and institutions.

Kinderen worden zelfstandiger en het omgaan met leeftijdsgenoten beslaat een groter gedeelte van hun leven. Hun wereld wordt groter, wat een groot beroep doet op de zelfstandigheid, het vertrouwen en de zelfredzaamheid. Door ervaringen op te doen zullen kinderen zich steeds meer bezighouden met wie zij zijn (Becker, 2012, p.54). Uit de wijkanalyse die door verschillende medewerkers van Tandem is uitgevoerd, blijkt dat er in de wijk Heseveld een grote diversiteit heerst. Dit is een pluspunt, maar tevens ook een aandachtspunt. Iedereen staat open voor de verschillende groepen mensen in de wijk, maar er is weinig onderlinge verbinding met elkaar. De sociale cohesie valt daardoor uit elkaar. Dit geven de inwoners van de wijk Heseveld aan (Echarqui, Peters & Ziere, 2017).

2.3 De probleemstelling

In deze paragraaf worden het doel, de definitieve vraagstelling en de bijbehorende deelvragen besproken.

2.3.1 Het onderzoeksdoel

Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de opvoedvraagstukken, wensen en behoeften van migrantenouders uit de wijk Heseveld met betrekking tot opvoeding van kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar, zodat HIL-Tandem de opvoedingsondersteuning beter kan laten aansluiten op de te bereiken doelgroep.

2.3.2 Definitieve vraagstelling

Op welke wijze kan HIL-Tandem preventief aansluiten en ondersteunen bij de behoeften met betrekking tot opvoedingsvragen van ouders met een migratieachtergrond met kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 in de wijk Heseveld?

2.3.3 Deelvragen

1. Wat zijn de meest voorkomende opvoedvraagstukken die migrantenouders ervaren gezien vanuit het perspectief van migrantenouders?
2. Wat zijn de wensen en behoeften van de migrantenouders met betrekking tot opvoedingsondersteuning in het algemeen?
3. Hoe kan HIL-Tandem aansluiten bij de talenten en kwaliteiten van de migrantenouders zelf?
4. Wat zijn de meest voorkomende opvoedvraagstukken van migrantenouders die professionals ervaren?

2.3.4 Begripsdefiniëring

In deze paragraaf worden de belangrijkste begrippen voor dit onderzoek uitgelegd.

- * Basisschoolleeftijd: Kinderen in de leeftijd van vier tot twaalf jaar (Becker, 2012, p.54).
- * Behoeften: Alle wensen die men in vervulling wil zien gaan. De behoeften zijn niet te meten, maar wel naar dringendheid te rangschikken (Nederlandse encyclopedie, 2017). De wensen en vervullingen van migrantenouders met betrekking tot opvoedingsondersteuning (Van Verseveld, De Haan, Kesselring, De Winter, 2013).
- * CAP: Capability approach is een benaderingswijze waarmee gekeken wordt naar het functioneren van een persoon niet alleen in het hier en nu, maar ook in de toekomst (Jansen, 2017).
- * HIL-Tandem: Het Inter-lokaal Tandem is een welzijnsorganisatie die de sociale en maatschappelijke situatie van kwetsbare groepen wil verbeteren (HIL-Tandem, z.d.).
- * Migrantenouders: In dit rapport wordt met het begrip migrantenouders het volgende bedoeld: ouders waarvan één of beide in een niet-westers land geboren zijn. Hierbij kan vooral gedacht worden aan mensen met een Afghaanse, Antilliaanse, Turkse, Marokkaanse, Surinaamse afkomst en overige groepen zoals vluchtelingen en andere niet-westerse migranten. Een ouder is een volwassene die de verantwoordelijkheid draagt voor de verzorging en opvoeding van één of meer thuiswonenden (Buck & De Roos, 2015, p.19).
- * Opvoedingsondersteuning: Opvoedingsondersteuning is een verzamelbegrip voor preventieve activiteiten en interventies die tot doel hebben de opvoedingscompetenties van ouders te vergroten en de opvoedingssituatie te verbeteren. Het gaat hierbij om het ondersteunen van ouders bij de opvoeding om een optimale ontwikkeling van kinderen te stimuleren (Ince, 2013).
- * Opvoedvragen: Vragen vanuit ouders met betrekking tot de opvoeding van hun kind(eren) (Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, z.d.).
- * Preventie: Zorgen dat er geen problemen ontstaan door van tevoren maatregelen te nemen en in te grijpen daar waar nodig is. Dit om te voorkomen dat de ontwikkeling van het kind verstoord raakt (Nederlands Jeugdinstituut, 2017).
- * SES: Met SES wordt de sociaaleconomische status bedoeld. Hierbij wordt gekeken naar het beroep, opleidingsniveau en inkomen van de ouders. Met ouders met een lage SES worden in dit document migrantenouders bedoeld (Kreuger, 2007).

Hoofdstuk 3: Methode van onderzoek

In dit hoofdstuk wordt de methode van onderzoek beschreven. De onderzoeksbenadering, participanten, procedure van het onderzoek, analyse, betrouwbaarheid en validiteit worden hierin besproken.

3.1 Procedure van het onderzoek per deelvraag

1. Wat zijn de meest voorkomende opvoedvraagstukken die migrantenouders ervaren gezien vanuit het perspectief van migrantenouders?

2. Wat zijn de wensen en behoeften van de migrantenouders met betrekking tot opvoedingsondersteuning in het algemeen?

Onderzoeksbenadering

Om erachter te komen wat de wensen, behoeften en opvoedvragen van migrantenouders zijn, is er een kwalitatief, maar deels ook kwantitatief onderzoek uitgevoerd. Hiervoor is gekozen omdat in dit onderzoek de meningen, achterliggende overtuigingen en de behoeften van de migrantenouders centraal staan en deels ook de opvoedvraagstukken (Boeije, 2005). Dit onderzoek tracht door middel van enquêtes en individuele interviews een duidelijk beeld van de wensen, behoeften en opvoedvragen van migrantenouders te creëren.

Participanten

In totaal hebben er acht respondenten meegedaan aan de individuele interviews. De respondenten zijn via professionals, het consultatiebureau, het activiteitenplein en de speeltuin geworven. Alle acht respondenten hadden een niet-westerse achtergrond. Twee respondenten hadden een Surinaamse afkomst, drie respondenten een Turkse afkomst, één respondent een Afrikaanse afkomst en twee respondenten een Marokkaanse afkomst. Alle geïnterviewde respondenten waren moeders met kinderen in de leeftijd van vier tot twaalf jaar.

Enquête

In totaal zijn er vijftig enquêtes verspreid. De enquêtes zijn afgenomen bij het consultatiebureau, het Leger des Heils, het activiteitenplein en de speeltuin. Van de vierentwintig enquêtes zijn er zeven door vaders ingevuld, veertien door moeders en van drie enquêtes is het onbekend wie hem ingevuld heeft. Alle respondenten hadden een niet-westerse achtergrond, maar konden wel Nederlands lezen.

Procedure van het onderzoek

Voordat de individuele interviews zijn afgenomen, zijn de onderzoekers een aantal keer in de wijk geweest. Ook hebben de onderzoekers deelgenomen aan bijeenkomsten voor inwoners, workshops en dingen die georganiseerd waren in de wijk (koffiekraam op het Daniëlsplein, feest in de speeltuin). Dit werd gedaan om vertrouwen op te bouwen met de inwoners en bekendheid te krijgen. Door contacten te leggen via de bijeenkomsten zijn er datums geprikt om het interview af te nemen. Deze interviews hebben plaatsgevonden bij de respondenten thuis of in het Sociaal Wijkteam. Ook zijn er een aantal interviews afgenomen in de speeltuin. Door vaak in de speeltuin aanwezig te zijn en wederzijds contact te maken, zijn er in de speeltuin ook interviews afgenomen. Bij het werven van de participanten is rekening gehouden met de afkomst, leeftijd van de kinderen en woonplaats. Dit wordt ook wel de aspectenmethode genoemd (Donk en Lanen, 2014). Tijdens de interviews heeft één onderzoeker het gesprek gevoerd en de andere onderzoeker heeft zich beziggehouden met het opnemen van het interview. De interviews verschillen van tijd, maar liggen allemaal tussen de 25 en 45 minuten.

Tijdens het onderzoek zijn er twee verkeerde toestemmingsformulieren ingevuld. De onderzoeker had een verkeerd toestemmingformulier uitgeprint voordat het interview plaatsvond. Op dat moment hebben de onderzoekers de respondenten uitgelegd wat er op het andere formulier stond en hen gewezen op hun rechten. De 'verkeerde' toestemmingsverklaringen zijn daarna alsnog getekend als bewijs. Uiteindelijk is er na afloop gekozen om de respondenten niet nog eens lastig te vallen met een nieuw toestemmingsformulier. De onderzoekers hebben het hierbij gehouden en de verkeerde toestemmingsformulieren bij de andere formulieren toegevoegd.

Enquête

De geënquêteerde respondenten zijn door middel van het consultatiebureau, het Leger des Heils, het activiteitenplein en de speeltuin geworven. De medewerkers van de verschillende plekken zijn gevraagd om te helpen bij het afnemen van de enquêtes. De enquêtes hebben een week in de organisaties gelegen. Ook hebben de onderzoekers ouders in de speeltuin en op straat aangesproken met de vraag of zij een enquête wilden invullen.

Meetinstrumenten

Er is gekozen om de interviews individueel af te nemen. Deze keuze is gemaakt, omdat uit de literatuurstudie is gebleken dat migrantenouders gesloten zijn over de opvoeding van hun kinderen (Pels, Distelbrink, & Postma, 2009). Het is een gevoelig thema, waardoor individuele gesprekken meer vertrouwd aanvoelen dan een groepsgesprek. Daarnaast kunnen de deelnemende migrantenouders elkaar bij individuele gesprekken niet beïnvloeden.

Voor het beantwoorden van deelvraag één en twee is gekozen voor een semigestructureerd interview. Dat is een interview dat bestaat uit vragen die van tevoren zijn opgesteld. Bij het opstellen van de vragen is rekening gehouden met de tien capabilities. De vragen zijn steeds opnieuw herhaald bij de verschillende migrantenouders, zodat dezelfde informatie werd verkregen. Het interviewinstrument dat hierbij is gebruikt is een topiclijst. De vragen die voorkomen op de topiclijst moeten relevant zijn voor de beantwoording van de onderzoeksvragen (Boeije, 2005, p.58). Tevens is soms doorgevraagd op de verkregen antwoorden om meer informatie te krijgen. De vragen van de interviews zijn als extra hulpmiddel opgeschreven op verschillende kaartjes met bijpassende plaatjes. Sommige ouders begrijpen de vraag beter als zij de vraag kunnen lezen. Bij het stellen van de vraag is ook het kaartje met de vraag te zien. In bijlage 5 staat de interviewgids die is gebruikt tijdens het afnemen van de interviews. Ook is er van tevoren gekozen om het toestemmingsformulier te herschrijven in makkelijk Nederlands. De migrantenouders hadden zelf de keuze welk toestemmingsformulier zij wilden invullen. De twee onderzoekers hebben geholpen bij het uitleggen van het toestemmingsformulier. Het versimpelde toestemmingsformulier is ook door het andere onderzoeksduo van HIL-Tandem gebruikt, zie bijlage 9.

Enquête

Als extra meetinstrument is een enquête ingezet ter aanvulling op de interviews. Het doel van de enquête was om extra informatie van moeilijk bereikbare migrantenouders in korte tijd te verkrijgen. In de enquête zijn minder vragen gesteld dan in de interviews. Wel kwamen de vragen uit de enquête overeen met de vragen uit de interviews. De enquête is opgesteld aan de hand van topics uit de literatuur. De enquête is op een laagdrempelige manier met plaatjes opgesteld en er is gebruikgemaakt van drie keuzemogelijkheden: nooit, af en toe en vaak. In bijlage 7 is de enquête te vinden.

3. Hoe kan HIL-Tandem aansluiten bij de talenten en kwaliteiten van de migrantenouders zelf?

Onderzoeksbenadering

Om een beeld te krijgen van de talenten en kwaliteiten van de migrantenouders is er gekozen voor een kwalitatief onderzoek. Hierbij is gebruikgemaakt van een semigestructureerd interview.

Participanten

Er zijn twee interviews in een focusgroep afgenomen. Bij het eerste groepsinterview waren drie respondenten aanwezig, een tolk en een begeleider van HIL-Tandem. Alle drie de respondenten waren moeders met een Turkse afkomst met kinderen in de leeftijd van vier tot vijftien jaar. Het groepsinterview heeft plaatsgevonden op de school de Zonnewende. Bij het tweede groepsinterview waren twee ouders aanwezig. Eén respondent was een vader met een Egyptische afkomst en de andere respondent was een moeder met een Turkse afkomst. Beide ouders hadden kinderen in de leeftijd van vier tot twaalf jaar. Naast de respondenten waren er vier professionals aanwezig die ook meededen aan het groepsinterview. De twee begeleiders van HIL-Tandem die ook aanwezig waren, hebben het interview geleid. Het tweede groepsinterview heeft plaatsgevonden in het wijkcentrum van Heseveld.

Procedure van het onderzoek

Door aanwezig te zijn bij verschillende bijeenkomsten voor inwoners, maar ook voor professionals, zijn er een aantal respondenten uitgenodigd voor het groepsinterview. Ook via de professionals zijn er respondenten geworven. De respondenten zijn face-to-face uitgenodigd voor het groepsinterview en nogmaals tijdig op de hoogte gebracht door middel van een belletje. Bij het eerste groepsinterview is er gekozen voor een tolk. Zij was bekend met de respondent en is op tijd uitgenodigd voor ons groepsinterview. Naast de tolk is er gebruikgemaakt van een creatief middel, namelijk een zelfontworpen spel. Dit werd gedaan om het interview op een veilige en gezellige manier te laten verlopen. Het semigestructureerde interview zat verweven in het zelfontworpen spel. Het spel is kort voor het groepsinterview uitgelegd aan de participanten, zie bijlage 6.

Het eerste groepsinterview heeft plaatsgevonden in de school de Zonnewende. De tweede heeft plaatsgevonden in het wijkcentrum van Heseveld. De ouders gaven aan dat beide locaties vertrouwd voelden. Het eerste groepsinterview heeft één uur geduurd en het tweede groepsinterview heeft in totaal twee uur geduurd.

Meetinstrumenten

Bij deze deelvraag is gekozen om het interview af te nemen in een groep. Deze keuze is gemaakt, omdat de ouders elkaar kunnen helpen bij het ontdekken van hun talenten en kwaliteiten en elkaar kunnen ondersteunen in de taal (Pels, Distelbrink, & Postma, 2009). Naast elkaar te helpen worden ook de verschillen zichtbaar in wie wat leuk vindt om te doen. Ook is er gebruikgemaakt van een creatief middel om het gesprek op een leuke manier te laten verlopen. De onderzoekers hebben samen een spel ontworpen met vragen die antwoord geven op de deelvraag. Het spel is op een laagdrempelige manier gemaakt. Er is gebruikgemaakt van vragen met betrekking tot talenten en kwaliteiten, plaatjes ter verduidelijking en een draaischijf. Het spel is gebruikt bij het eerste groepsinterview. In het tweede groepsinterview is gebruikgemaakt van post-its en tijdschriften. De respondenten mochten opschrijven wat zij belangrijk vonden voor hun kinderen en voor zichzelf. Bij het schrijven van de post-its werden zij geholpen. In het tweede deel mocht iedereen een collage maken met dingen die hij of zij leuk vond of waar hij of zij goed in was. Hierna is er een gesprek gevoerd over de verschillende collages.

De respondenten waren bij de beide groepsinterviews vrij in het geven van antwoorden. Soms werd er doorgevraagd om meer informatie te verkrijgen. De interviewgide die gebruikt is bij het groepsinterview is terug te vinden in bijlage 5.

Ook is er van tevoren gekozen om het toestemmingsformulier te herschrijven in makkelijk Nederlands. De migrantenouders hadden zelf de keuze welk toestemmingsformulier zij wilden invullen. De twee onderzoekers hebben geholpen bij het uitleggen van het toestemmingsformulier.

4. Wat zijn de meest voorkomende opvoedvraagstukken van migrantenouders die professionals ervaren?

Onderzoeksbenadering

Om antwoord te krijgen op deelvraag vier is er gekozen voor een kwalitatief onderzoek. Door gebruik te hebben gemaakt van individuele interviews is duidelijk geworden welke opvoedvraagstukken van migrantenouders door de professionals worden ervaren.

Participanten

Om een betrouwbaar resultaat te krijgen is er gekozen om ook de professionals te interviewen. Er zijn in totaal zes professionals geïnterviewd uit verschillende werkvelden. Eén professional van het activiteitenplein, één professional van het consultatiebureau, twee professionals van het Sociaal Wijkteam, één professional van Home-Start en één professional van het Leger des Heils. De professionals staan allemaal in contact met migrantenouders en hebben enige ervaring in hun werkveld. Ook werken zij allemaal in de wijk Heseveld.

Procedure van het onderzoek

Voordat de individuele interviews zijn afgenomen, zijn de onderzoekers bij verschillende bijeenkomsten en workshops geweest. Zo is er deelgenomen aan een workshop weerbaar opvoeden, is er geholpen bij het uitdelen van enquêtes door de gemeente op het Daniëlsplein en is er deelgenomen aan het lunchuur voor professionals in het wijkcentrum van Heseveld. Door hier aanwezig te zijn wordt er een draagvlak gecreëerd bij de professionals. Je bouwt bekendheid en vertrouwen op. Uiteindelijk is er via de mail en telefoon contact opgenomen met de professionals. Via de mail en telefoon zijn ook datums geprikt om het interview af te nemen. De interviews hebben plaatsgevonden bij de professionals op het werk. De interviews met de verschillende professionals hebben tussen de 25 en 50 minuten geduurd.

Meetinstrumenten

Er is gebruikgemaakt van een individueel semigestructureerd interview. In het gesprek is de nadruk gelegd op de opvoedvragen van migrantenouders en daarnaast de samenwerking tussen de verschillende professionals. Er waren vooraf vragen opgesteld, waarbij de professional vrij was om antwoord te geven. Soms werd er doorgevraagd om meer informatie te krijgen (Boeije, 2005). De interviewgids voor de professionals is terug te vinden in bijlage 5.

Analyse

Alle interviews zijn op het eind getranscribeerd, gefragmenteerd en gecodeerd. Bij het fragmenteren is de tekst opgedeeld in betekenisvolle tekstfragmenten. Bij het coderen van de interviews zijn de topics uit de interviewgids gebruikt en daarnaast zijn er nog een paar extra codes toegevoegd. De interviews zijn via Word geanalyseerd. Elke code is gekoppeld aan een kleur. Uiteindelijk zijn alle kleuren onder elkaar gezet, waardoor er een duidelijk beeld is ontstaan van de verkregen resultaten.

Er is geanalyseerd volgens de analysemethode van Donk & Lanen (2014). De codeerlijsten zijn terug te vinden in bijlage 8.

Enquête

Door de resultaten in grafieken te plaatsen met de programma's SPSS en Excel, zijn de gegevens geanalyseerd. Er is gebruikgemaakt van grafieken om in één oogopslag zichtbaar te maken wat de uitkomsten van de resultaten zijn. Ook is dit makkelijker om verbanden en/of verschillen te zien (Baarda, 2009).

3.2 Betrouwbaarheid en validiteit

In dit onderzoek is er gebruikgemaakt van de mix triangulatie om de betrouwbaarheid en validiteit te vergroten. De interviews zijn van tevoren opgesteld. Hierbij is gebruikgemaakt van topics. De topics zijn gekozen aan de hand van de literatuurstudie. Verder zijn er metingen gedaan vanuit verschillende invalshoeken, namelijk migrantenouders en professionals. Dit is gedaan om de betrouwbaarheid en de validiteit van het onderzoek te vergroten. De informatie die is verkregen middels de interviews met de verschillende participanten is tijdens het onderzoek meerdere keren teruggekoppeld. De begeleiders vanuit HIL-Tandem hebben meerdere keren stukken ontvangen om de informatie te controleren. Daarnaast is er na afloop van ieder interview een korte samenvatting gegeven van het gesprek om te controleren of de verkregen informatie van de migrantenouder en professional juist was. "Dit is een toets op de betrouwbaarheid van de waarneming" (Boeije, 2005, p 153). Door gebruik te hebben gemaakt van een tolk en kaartjes met de vragen, is voorkomen dat het interview onduidelijk was voor de respondenten. Een ander belangrijk punt waarop gelet is zijn de sociaal wenselijke antwoorden. Door gebruik te hebben gemaakt van individuele interviews en groepsinterviews, konden de onderwerpen opgesplitst worden. Opvoeden is een gevoelig thema, wat past bij individuele interviews. Daarentegen zijn de talenten en kwaliteiten juist leuk om met meerdere respondenten in een groep te bespreken. Tevens zijn de toestemmingsformulieren samen ingevuld, zodat de respondenten wisten dat ze anoniem bleven. Er is dus rekening gehouden met factoren die invloed kunnen hebben op de resultaten van het onderzoek. De factoren die invloed kunnen hebben op het onderzoek zijn verder beschreven in hoofdstuk vijf onder het kopje discussie.

Brontriangulatie

In de literatuurstudie is gebruikgemaakt van brontriangulatie, wat inhoudt dat verschillende data met behulp van verschillende bronnen is verzameld.

Methodische triangulatie

Daarnaast is er gebruikgemaakt van methodische triangulatie. Er zijn verschillende respondenten geïnterviewd en er is een enquête afgenomen. Door gebruik te maken van verschillende respondenten, namelijk professionals, medewerkers van HIL-Tandem en migrantenouders, is de betrouwbaarheid en validiteit van de onderzoeksresultaten vergroot.

Onderzoekerstriangulatie

Tot slot is er gebruikgemaakt van onderzoekerstriangulatie. Het onderzoek is gedaan door twee onderzoekers die de data verzameld en geanalyseerd hebben. De data die is verzameld en geanalyseerd, is dubbel gecheckt. Daarnaast is er vanuit verschillende perspectieven naar het onderzoek gekeken, wat de kwaliteit van de dataverzamelingen heeft vergroot.

Daarnaast zijn de uitgewerkte interviews en resultaten van de enquête in de bijlage terug te vinden. Dit is gedaan om de conclusies zo plausibel en de werkwijze zo transparant als mogelijk te maken (Baarda, 2009).

Hoofdstuk 4: Resultaten

In dit hoofdstuk komen de belangrijkste resultaten per deelvraag aan bod.

Deelvraag 1: Wat zijn de meest voorkomende opvoedvraagstukken die migrantenouders ervaren gezien vanuit het perspectief van migrantenouders?

Deelvraag één zal beantwoord worden aan de hand van de gekozen thema's die bij het coderen van de interviews zijn gekozen. Er zijn in totaal acht individuele interviews afgenomen met migrantenouders. Deze interviews zijn door de twee onderzoekers op verschillende plaatsen afgenomen. Hierbij kan gedacht worden aan thuis, de speeltuin, de basisschool en het wijkcentrum. Daarnaast zijn er vierentwintig enquêtes afgenomen.

Taal: Enkele ouders gaven aan dat zij beter met hun kinderen willen communiceren. De meeste ouders beheersen de Nederlandse taal niet goed. Dit maakt het moeilijker om elkaar te begrijpen en te helpen met het uitspreken en leren lezen en schrijven van de Nederlandse taal. Ouder 1 geeft bijvoorbeeld aan dat zij moeite heeft om haar dochtertje te begrijpen. Het kind zit nog in de peuterfase, maar ondanks dat kan zij moeilijk benoemen wat ze bedoelt of wilt van haar moeder.

Ouder 1: "Ja, omdat de communicatie met mijn kind, soms weet ik niet wat is de bedoeling."
Ouder 4: "Ik weet dat andere vrienden van mij het wel lastig vinden om de taal te spreken. Zij zouden daar graag hulp bij willen hebben."

Welzijn: Niet alle ouders hebben vragen over dit onderwerp. Een paar gaven aan vragen te hebben over de lichamelijke gezondheid van hun kinderen. Hierbij kan vooral worden gedacht aan de voeding en ontlasting. Daarnaast gaf ouder 7 nog aan dat haar zoontje bijna iedere dag last heeft van buikpijn op school. Als moeder hem dan ophaalt wilt hij niet mee. Ze vindt het lastig om hem te vertellen waarom hij dan mee naar huis moet.

Opvoeding: Op het gebied van opvoeding is vaker naar voren gekomen dat ouders behoefte hebben aan het duidelijk stellen van grenzen naar kinderen toe. Hoe je als ouder op één lijn staat en/of een overweging maakt in keuzes betreffende de opvoeding van het kind. Het blijkt dat ouders het niet altijd even eens zijn over het nemen en maken van beslissingen. Ouder 5 gaf aan dat haar man wat losser is in de opvoeding dan zichzelf. Hij is niet heel consequent en dat botst met elkaar. Ouder 3 gaf aan dat de meningsverschillen tussen haar en haar man soms voor verwarring bij haar kinderen zorgen. Op het gebied van social media zijn geen specifieke vragen naar voren gekomen, maar wel zorgen van de ouders. Hierbij kan gedacht worden aan de gevaren en het beperken van gaming, internet en social media.

Ouder 6: "Bijvoorbeeld ik probeer mijn kinderen vaak uit te leggen wat de gevaren zijn van internet, vooral ook op hun telefoon. Zij willen altijd laten zien wat ze doen, foto's maken van dit en dat. Het is leuk, snap ik ook wel, als ik jonger was had ik het misschien ook gedaan, maar het kan soms ook heel gevaarlijk zijn."

De gesproken ouders gaven ook aan dat ze aandacht en het geven van liefde een belangrijk onderdeel vinden binnen de opvoeding. Vooral in de eerste levensjaren van het kind.

Hulpverlening: De ouders gaven aan bekend te zijn met enkele ontmoetingsplekken en hulpverleningsinstanties binnen de wijk en omgeving waar ze terecht kunnen. Velen benoemden dat ze vooral bekend zijn met het consultatiebureau, zowel wanneer er vragen zijn over de lichamelijke gezondheid als vragen over de ontwikkeling van het kind. Daarnaast halen velen hun informatie uit boeken en het internet, maar daarbij gaven ze aan dat het niet altijd effectief is. De behoefte om samen met andere ouders over kinderen te praten is er.

Ouder 3 gaf aan dat zij het erg fijn vindt om advies te vragen aan collega's en om met hen in gesprek te gaan over (opvoedings)problemen waar zij tegenaan loopt.

Gemis: Alle gesproken ouders gaven aan dat ze binnen de wijk een centrale ontmoetingsplek missen waar ze terecht kunnen met opvoedingsvragen. Daarnaast kampen veel ouders met het probleem dat het niet altijd even gemakkelijk is om hun kinderen te vermaken. Welke activiteiten passen goed bij de leeftijd van mijn kind, hoe en waarmee kan ik mijn kinderen vermaken? Dit zijn allemaal vragen waar de ouders uit de wijk mee zitten, vooral als het gaat om jonge kinderen, peuters. Bij de vraag waar een centrale ontmoetingsplek zou kunnen zijn, gaven de meeste migrantenouders als antwoord de school de Zonnewende of het wijkcentrum.

Vrijtijdsbesteding: De ouders vinden het belangrijk om samen met hun kinderen bezig te zijn. Kinderen in de basisschoolleeftijd zijn volgens de meeste ouders makkelijker te vermaken dan peuters. Ouder 7 vertelde tijdens het interview dat zij het leuk vindt om samen dingen te doen met haar kinderen, vooral wandelen en naar de speeltuin gaan. De ouder gaf wel aan dat ze het moeilijk vindt om haar kinderen te vermaken wanneer het regent, er is geen plek waar kinderen terecht kunnen om te spelen wanneer het slecht weer is.

Scholing: Tijdens de interviews kwam naar voren dat de ouders allemaal het beste willen voor hun kinderen. De meeste ouders gaan ervan uit dat met een goede opleiding hun kinderen ver (kunnen) komen in dit leven. Verder kwamen er tijdens de gesprekken over dit onderwerp geen vragen waar de ouders mee zaten.

Cultuurverschillen: Alle gesproken ouders merken de cultuurverschillen die zij en hun kinderen meemaken. Ouders vinden het niet altijd even makkelijk om kinderen de verschillen binnen een bepaalde cultuur uit te leggen. Uit een van de interviews kwam ook naar voren dat ouder 8 als ouder nog heel weinig weet over de Nederlandse cultuur. Wat in haar land normaal is, wordt in Nederland niet als normaal gezien. Buitenlandse moeders kunnen niet altijd even makkelijk omgaan met het opvoedsysteem in Nederland, het is anders dan zij gewend zijn. Er zijn veel cultuurverschillen.

Ouder 4: "Soms is het lastig om te vertellen dat mijn kind niet met iedereen mag spelen. Dat is een cultuurverschil. Ik vind het belangrijk dat je het geloof goed uitlegt en wat het allemaal in houdt. Kinderen vinden het moeilijk om te begrijpen waarom ze niet met iedereen mogen spelen."

Daarnaast benoemde ouder 2 dat haar middelste zoon vaak druk en actief is. De leerkracht en mensen om hem heen blijken minder geduld met hem te hebben. Moeder vindt dat zijn gedrag bij zijn leeftijd hoort, maar ondanks dat heeft moeder toch wel opvoedvragen betreffende het gedrag en de maatschappij waarin zij leeft.

Opvoedingsvragen: De ouders reageren hier allemaal verschillend op. Onderwerpen die naar voren kwamen zijn onder andere het gedrag, cultuurverschillen uitleggen en het kind vermaken.

Ouder 3: "Ja, ik heb het wel misschien bij mijn oudste dat ik denk oh hij kan zo druk zijn en niet rustig zijn. Ja, ik ben er zelf niet bij de dokter mee geweest, maar ik probeer kinderen te vergelijken met mijn eigen kind en dan denk ik oh mijn kind is toch wel druk en dan vraag ik mezelf wel van: oh, hoe moet ik dit aanpakken?"

Ouder 8: "Die kleine is gewoon een vulkaan. Mijn kind is nu vijf en heel druk, eerst was ze ook heel opstandig. Ze was toen drie jaar oud."

Ouder 4 benoemde nog dat ze het moeilijk vindt om aan haar kind uit te leggen dat hij niet bij iedereen mag eten, omdat het vlees niet op een islamitische manier geslacht is. Ouder 5 gaf tijdens het interview aan dat ze het lastig vindt om haar kind te vermaken wanneer het regent. Vooral als je in een flat woont en het niet zo breed hebt. Wat doe je als moeder en hoe vermaak je jouw kind?

Steun: Op het gebied van steun geven vrijwel alle ouders aan dat ze eerst vanuit hun sociale netwerk antwoorden proberen te vinden. Vrienden en familie worden eerst benaderd voordat ouders de stap maken naar instanties te gaan voor hulp en/of steun.

Ouder 2: "Die heeft mij ook veel geholpen dus mijn zus. En op school hebben zij ook heel veel mensen die je kunnen helpen, ik bedoel de juffen kan je altijd wel alles vragen."

Ouder 5: "Nee, dat wel minder, ik zou mijn god niet weten waar ik naar toe zou kunnen bijvoorbeeld buiten mijn eigen omgeving om. Ik vraag wel mijn ouders of zussen."

Ouder 6: "Ja, ja ik heb een hele goede buurvrouw die is net mijn zus. Ik ken haar zo goed, bij haar kan ik terecht als ik vastzit met de kinderen."

Informatie krijgen: De manier waarop ouders het liefst informatie willen ontvangen over de opvoeding van hun kinderen verschilt per gezin en/of per ouder. Zo kan gedacht worden aan het krijgen van informatie door persoonlijk contact te maken, het ontvangen van folders, het lezen van boeken en/of internet en een bezoek brengen aan het consultatiebureau.

Ouder 3: "Misschien ook wel een workshop man en vrouw en dan moeders aan een kant en vaders aan een kant."

Ouder 5: "Tegenwoordig gaat alles via het internet en dat is toch lastig. Ik denk dat het voor mensen heel makkelijk is om gewoon folders te hebben of binnen te krijgen die je gewoon zelf kan doorbladeren."

Enquêteresultaten

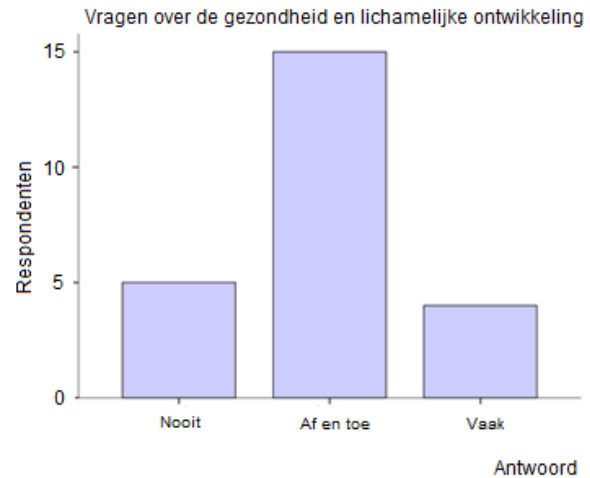
Naast de interviews werden er ook vijftig enquêtes verspreid, met name op school (het activiteitenplein), het consultatiebureau en het Leger des Heils. Daarnaast werden enkele ouders op straat en in de speeltuin benaderd met de vraag of er een enquête bij hen mocht worden afgenomen. In totaal zijn er vierentwintig enquêtes ingevuld.

De geënquêteerde ouders gaven aan vragen te hebben over de gezondheid, lichamelijke ontwikkeling en het gedrag van hun kinderen. De meeste ouders hebben af en toe vragen over de gezondheid en lichamelijke ontwikkeling van hun kinderen. Vijf ouders geven aan hier vaak vragen over te hebben, zie grafiek 1. Na de gezondheid en lichamelijke ontwikkeling geven de ouders aan af en toe vragen te hebben over het gedrag van hun kinderen. Op emotioneel gebied hebben ouders weinig vragen. Zie de overige grafieken in bijlage 7.

Grafiek 1. Vragen over de gezondheid en lichamelijke ontwikkeling.

Horizontale as → Antwoord op de vraag

Verticale as → Aantal respondenten

Deelvraag 2: Wat zijn de wensen en behoeften van de migrantenouders met betrekking tot opvoedingsondersteuning in het algemeen?

Deelvraag twee zal ook beantwoord worden aan de hand van de gekozen thema's die bij het coderen van de interviews zijn gekozen. Er zijn in totaal acht individuele interviews afgenomen met migrantenouders. Deze zijn door de twee onderzoekers op verschillende plaatsen afgenomen. Hierbij kan gedacht worden aan thuis, de speeltuin, de basisschool en het wijkcentrum. Daarnaast zijn er vierentwintig enquêtes afgenomen.

Taal: Tijdens de interviews kwam naar voren dat ouders het moeilijk vinden om met hun kinderen in het Nederlands te communiceren. Doordat de meeste ouders matig Nederlands spreken en schrijven, wordt niet altijd begrepen wat de kinderen van hen verwachten of willen. Dit is ook de reden waarom ouders het vaak lastig vinden of er zelf niet aan toe komen om hun kind met bijvoorbeeld huiswerk te helpen. De meeste ouders gaven aan dat ze het fijn zouden vinden als zij meer worden geholpen bij het leren van de Nederlandse taal.

Welzijn: De ouders werden gevraagd wat gezondheid voor hen betekent en wat ze voor de toekomst voor hun kinderen willen. Uit de gesprekken kwam naar voren dat ouders graag willen dat hun kinderen gezond en gelukkig zijn en daarnaast een goede scholing en opleiding volgen. Ook vinden de ouders het belangrijk dat hun kinderen zich op hun gemak voelen, dat ze op een positieve manier gezien worden in de maatschappij en uiteindelijk iets kunnen bereiken met hun leven.

Opvoeding: Op het gebied van opvoeding gaven de meeste ouders aan dat ze het belangrijk vinden dat de kinderen vooral liefde vanuit huis meekrijgen. Tevens vinden de ouders het belangrijk dat de kinderen zowel vanuit thuis als vanuit school dergelijke waarden en normen meekrijgen. De ouders vinden het ook belangrijk om zowel respect te hebben voor jezelf als voor een ander. Een enkele ouder gaf aan dat volwassenen en ouders tegenwoordig minder verdraagzaam zijn vergeleken met enkele jaren geleden.

Ouder 2: "Sommige mensen hebben onverdraagzaamheid weet je. [Ja, hoe bedoelt u?] Bijvoorbeeld in een winkel of ergens anders. Als een kind maar wat harder gaat praten, kijkt iedereen gelijk om van wat gebeurt er. Het is niet normaal en het kan niet en dan denk ik van maar ja wat moet ik tegen die mensen zeggen?"

Hulpverlening: De meeste ouders gaven aan bekend te zijn met het consultatiebureau, STIP en GGD als ontmoetingsplekken waar zij vragen kunnen stellen met betrekking tot (opvoedings)ondersteuning. Verder verschilt het per ouder met betrekking tot de bekendheid of onbekendheid van andere instellingen in de wijk waar zij terecht kunnen voor opvoedvragen. Daarnaast gaven de ouders ook aan dat ze niet weten waar bepaalde instellingen voor staan en wat ze precies te bieden hebben.

Ouder 1: "Ja, maar dan bel ik huisarts of het consultatiebureau, maar zij kunnen verder niets doen."

Ouder 8: "Ja hoor het consultatiebureau, het STIP, daar kun je met heel veel verschillende vragen terecht, maar verder zou ik het eigenlijk niet weten."

Gemis: De ouders gaven aan enkele dingen te missen in de wijk. Hierbij kan vooral gedacht worden aan activiteiten voor peuters, activiteiten en/of bijeenkomsten georganiseerd voor ouders waarbij jonge kinderen, onder begeleiding, tegelijkertijd ook bezig kunnen zijn met hun eigen activiteit.

Ouder 1: "Ja ik wil graag dat ze gaat dansen of iets anders, als zij muziek hoort gaat ze gelijk dansen. Niet echt professioneel ofzo, maar gewoon beginnen, maar het kost heel veel geld. [Dus jij krijgt geen vergoeding van de gemeente?] Pas als je vier jaar oud bent, dan pas."

Ouder 4: "Activiteiten voor jonge kinderen. Mijn zoon van drie kan nergens heen. Ik zou graag met mijn kinderen gaan gymmen, maar is pas vanaf tien jaar. Ja, wat moet mijn zoon dan? Ook is altijd alles duur."

Ouder 6: "Ja, soms mis ik vooral voor de kleine wel iets wat ze kan doen na de peuterspeelzaal. Een activiteit voor ouders waar kinderen ook samen kunnen zijn. Dat we samen iets kunnen doen zeg maar."

Daarnaast werd ook benoemd dat ouders behoefte hebben aan een centrale ontmoetingsplek in de wijk. Een ruimte waar ze wekelijks kunnen komen om samen met elkaar workshops of activiteiten te organiseren en bij te wonen. Tot slot vinden de ouders dat er binnen de wijk meer bekendheid en samenhang mag zijn.

Ouder 5: "Ik denk ook wel dat het mensen goed zou doen om dingen met elkaar te delen om te zien: oh ik ben niet alleen, die heeft daar ook last van, dat ze zichzelf niet opsluiten."
Ouder 8: "In Nederland is het ieder voor zichzelf. Als je problemen hebt, dan ga je naar de gemeente of een andere instantie, maar in Suriname leven we met elkaar. Je leeft door en met elkaar. Hier is dat niet."

Scholing: Alle ouders willen het beste voor hun kind, dit op het gebied van gezondheid, educatie en het sociaal-emotionele gedeelte. Voor enkele ouders staat educatie op nummer één. Ouders willen dat hun kinderen gebruikmaken van de mogelijkheden die Nederland te bieden heeft op het gebied van educatie.

Cultuurverschillen: Enkele ouders benoemden dat de cultuur invloed heeft op hun manier van opvoeden naar de kinderen toe. Er worden vergelijkingen gemaakt tussen hun moederland en Nederland. Ouders gaven ook aan soms moeite te hebben met het uitleggen van de verschillende normen en waarden binnen hun eigen cultuur in vergelijking met de Nederlandse cultuur. Door de cultuurverschillen geven sommige ouders aan bang te zijn, waardoor zij het ook moeilijker vinden om hulp te vragen. Ouder 8 gaf nog aan dat zij bang is dat haar problemen erger worden gemaakt dan dat ze zijn.

Ouder 4: "Soms is het lastig te vertellen dat mijn kind niet met iedereen mag spelen. Dat is een cultuurverschil."
Ouder 8: "Je ziet bijvoorbeeld heel veel buitenlandse kinderen die snel ontsporen, omdat de moeders niet kunnen omgaan met het opvoedsysteem in Nederland. Er zijn daarin veel cultuurverschillen. Men is gauw bang en gaan niet praten."
Ouder 8: "Voor mij is billenkoek normaal, maar als mijn kind dan zegt ik ga het tegen de juffrouw zeggen, omdat zij weten dat het hier in Nederland anders is, dan ben ik bang, heel bang."

Tandem: De meeste ouders zijn niet bekend met Tandem. Ze hebben er nog nooit van gehoord en weten niet wat het is. Daarnaast zijn er ouders die het wel kennen qua naam, maar niet weten wat het te bieden heeft. Enkele ouders die bekend zijn met de organisatie, maar niet actief betrokken

zijn, benoemden dat Tandem niet de Tandem is van vroeger. Er is veel veranderd in hun ogen. Het aanbod is minder en er wordt minder geworven.

Ouder 2: "Tandem is ook niet meer de Tandem van vroeger die ik kende hè. Want vroeger hadden ze echt heel veel activiteiten en nu zie ik alles gewoon leegstaan."

Ouder 5: "Tandem ja, vroeger was Tandem veel meer."

Ouder 8: "Ja, ik heb wel van Tandem gehoord, maar wat het is, dat weet ik niet."

Opvoedvragen: Op het gebied van opvoedvragen gaven een paar ouders aan tips te willen hebben over hoe zij het best kunnen omgaan met het gedrag van hun kinderen. De meeste ouders weten niet goed hoe ze moeten reageren of worden nerveus als ze merken dat hun kind een driftbui krijgt. Daarnaast kwam tijdens de interviews naar voren dat ouders moeite hebben met het vermaken van hun jongere kinderen. Ouders weten niet goed wat ze hun kinderen kunnen aanbieden. Dit komt vooral voor in de vakanties en bij slecht weer.

Steun: Tijdens de interviews kwam naar voren dat de ouders eerst steun zoeken bij familie en vrienden voordat ze de stap nemen om met anderen, zoals ouders uit de buurt of professionals, in gesprek te gaan over de opvoeding. Enkele ouders gaven aan niet bekend te zijn met plekken waar ze terecht kunnen met specifieke opvoedvragen. Velen zijn vooral bekend met het consultatiebureau. Daarentegen gaven de ouders wel aan dat ze het fijn zouden vinden om met andere ouders in gesprek te gaan over de opvoeding van hun kinderen.

Informatie krijgen: De manier waarop de ouders informatie krijgen of zoeken met betrekking tot opvoedvragen verschilt per persoon en gezin. De meesten zoeken informatie op het internet, andere doen het met behulp van boeken. Er zijn ook ouders die het nog steeds fijn vinden om via folders informatie te krijgen.

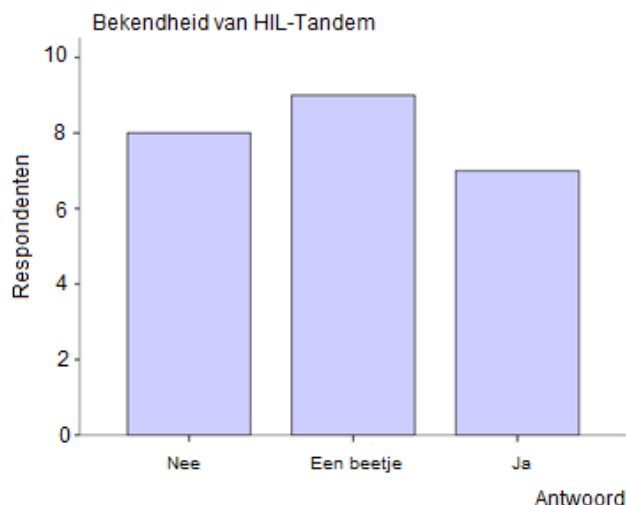
Enquêteresultaten

Uit de resultaten van de enquêtes is ook naar voren gekomen dat acht van de vierentwintig ouders nog nooit van Tandem heeft gehoord, zie grafiek 2. Wanneer er vragen zijn over het opvoeden van de kinderen, zoeken ouders als eerst steun bij bekenden zoals vrienden en familie. Meer dan de helft van de geënquêteerde ouders gaf aan dat ze nooit hulp zoeken bij professionals als het gaat om opvoeden. Ze vinden het wel fijn om met bekenden of professionals in gesprek te gaan over de opvoeding van hun kinderen. Verder is naar voren gekomen dat meer dan de helft van de ouders niet bekend is met instanties of ontmoetingsplekken in de wijk Heseveld, zie bijlage 7.

Grafiek 2. De bekendheid van HIL-Tandem onder migrantenouders.

Horizontale as → Antwoord op de vraag

Verticale as → Aantal respondenten

Deelvraag 3. Hoe kan HIL-Tandem aansluiten bij de talenten en kwaliteiten van de migrantenouders zelf?

Deelvraag drie zal beantwoord worden aan de hand van de thema's die bij het coderen van de interviews zijn gekozen. De interviews zijn afgenomen in een focusgroep. Bij het eerste focusinterview waren drie ouders aanwezig. Het focusinterview is afgenomen door de twee onderzoekers in de school de Zonnewende. Bij het tweede focusinterview waren twee ouders aanwezig. Dit focusinterview is afgenomen door de twee onderzoekers in het wijkcentrum van Heseveld.

Opvoedvragen: Uit de groepsinterviews kwamen verschillende opvoedvragen naar voren. Er heerst onder één ouder angst. Zij is bang om haar kinderen op straat te laten, omdat zij de wijk niet veilig vindt. Een andere ouder gaf aan dat zij het moeilijk vindt om met brutaal gedrag om te gaan. Ze vraagt zich af hoe ze moet reageren en of ze iets niet goed doet. De meeste ouders vinden het lastig om de controle te houden als hun kinderen niet in het zicht zijn. Wat doen ze in het jongerencentrum, vrije tijd en op social media. Een andere ouder wilde graag meer weten over huiswerkbegeleiding en taalcursussen. Op de vraag "wat vinden jouw kinderen soms lastig", kwam het volgende naar voren. Eén ouder gaf aan dat haar kinderen erg terughoudend zijn op school. Ze vinden het moeilijk om zichzelf te zijn, terwijl ze dat thuis wel zijn. De andere ouder zei dat haar kind heel gevoelig was en het moeilijk vond dat zij haar familie niet ziet. Ook uit bed komen was lastig volgens ouder 3.

Ouder 3: "Nou die vinden uit bed komen altijd heel lastig. Ik ben dan al een hele tijd op, maar mijn kinderen worden boos als ze wakker moeten worden voor school."

Taal: Alle ouders gaven aan dat het fijn zou zijn als ze de taal beter beheersen. De taalbarrière speelt een grote rol.

Ouder 2: “ Als je de Nederlandse taal goed beheerst, dan wordt het ook makkelijker om hulp bij andere mensen of instellingen te vragen.”

Kwaliteiten: De ouders hebben verschillende kwaliteiten. Koken en bakken vinden de ouders allemaal leuk om te doen en dat kunnen ze ook goed, gaven ze aan. Verder was er nog een ouder goed in naaien en boeken lezen en een ouder die van uitgaan hield. De ouders gaven ook aan dat ze het gezellig vinden om met meerdere mensen te koken of andere activiteiten te doen. Bij de vraag “wat vind je dat je goed doet in de opvoeding” werden er vooral antwoorden gegeven die te maken hebben met het welzijn van de kinderen. Iedereen vond dat zij hun kind(eren) goed opvoeden, voldoende aandacht geven en goede voeding geven. Ook gaven ze aan dat de kinderen goed moeten studeren. Een andere ouder voegde nog toe dat zij haar kind meegeeft dat ze respect heeft en eerlijk is.

Belangrijk: De ouders vinden het belangrijk dat hun kinderen gezond zijn. Hun welzijn en opleiding staan voorop. Daarnaast gaven ze aan dat de kinderen zelfverzekerd moeten zijn. Ze moeten vertrouwen hebben in de samenleving en het gevoel hebben dat ze erbij horen. Ook moeten de kinderen kind kunnen zijn. De ouders vinden het belangrijk dat ze gelukkig zijn. Dit heeft te maken met activiteiten, genoeg buiten zijn en spelen met vriendjes en vriendinnetjes. Ook vinden ze het belangrijk dat de kinderen respect tonen, genoeg contacten hebben en zich houden aan de normen en waarden waarmee zij zijn opgevoed.

Bij de vraag wat belangrijk voor de ouders is, gaven de ouders aan dat zij veiligheid en vertrouwen een van de belangrijkste punten vinden. Ook willen ze betrokken worden bij wat er in de wijk speelt. Andere ouders gaven aan dat zij steun ook erg belangrijk vinden. Steun zit in verschillende formele en informele hoeken. Daarnaast vinden ze goed contact met de burens belangrijk, ontmoetingsplekken voor ouders en kinderen en onafhankelijkheid. Een andere ouder voegde nog toe dat zij het belangrijk vindt dat je verantwoordelijkheid neemt. Als jij iets ziet wat niet goed is, mag je dat zeggen. De andere ouders gaven ook aan dat ze het belangrijk vinden dat hun kinderen de mogelijkheid krijgen om een goede toekomst op te bouwen.

Ouder 1: “Ik denk een goed leven, dat vind ik belangrijk.. gezondheid. Wat ik zelf wil en dat ik op eigen voeten sta.”

Ouder 4: “Zij zegt: ik maak mij wel zorgen over de toekomst van mijn kinderen. Ik kan moeilijk op andere mensen vertrouwen, soms denk ik dat er iets gaat gebeuren.”

Complimenten: Eén ouder gaf gelijk aan dat haar man vindt dat zij goed kan koken. De overige ouders legden uit dat er in hun cultuur weinig complimenten worden gegeven. Je hoort eerder wat je slecht doet dan wat je goed doet.

Ouder 1: "In onze cultuur wordt er meer opgelet naar wat fout gaat dan naar wat goed gaat."

Wensen: De ouders gaven aan dat ze graag een plek willen hebben waar ze terechtkunnen met vragen. Vaak weten de ouders niet bij welke instelling ze terechtkunnen. Er moet een soort van wegwijzer komen die tevens een vertrouwenspersoon is. Volgens de ouders praat je niet snel over wat er fout gaat in de opvoeding. Dit heeft te maken met schaamte en cultuurverschillen. De ouders gaven ook aan dat ze graag meer in contact willen komen met andere ouders. Er speelt veel onwetendheid over wat er allemaal in de buurt is. Zo gaven de ouders aan dat ze niet wisten dat er een OKC is en dat het activiteitenplein voor iedereen toegankelijk is.

Ook werd er aangegeven dat het fijn zou zijn als er themabijeenkomsten worden georganiseerd. Deze moeten wekelijks worden gegeven op openbare plekken, maar niet op de school. Ze willen graag themabijeenkomsten waar thema's rondom opvoeden centraal staan. De bijeenkomsten zijn voor alle culturen samen.

Ouder 1: "Wij ook samen met z'n allen. Ik vind het interessant van alle culturen. Eigen cultuur weet ik toch. Ik wil ook meer weten van andere culturen."

Ouder 3: "Ik zou fijn vinden als ik tips of hulp zou krijgen over hoe ik om moet gaan met brutaal gedrag."

Deelvraag 4. Wat zijn de meest voorkomende opvoedvraagstukken van migrantenouders die professionals ervaren?

Om antwoord te krijgen op deelvraag vier zijn de thema's gebruikt die naar voren kwamen bij het coderen van de interviews. De interviews zijn afgenomen bij zes professionals door de twee onderzoekers op de locaties waar de professionals werken. De professionals vervullen verschillende functies namelijk: verpleegkundige bij het GGD, maatschappelijk werkers van het Sociaal Wijkteam, coördinatrice van het activiteitenplein, coördinatrice van Home-Start en medewerker van het Leger des Heils.

Samenwerking: Volgens de meeste professionals is er een goede onderlinge samenwerking tussen de welzijnsorganisaties van Nijmegen, maar die samenwerking kan altijd verbeterd worden.

Professional A. en professional B. gaven beide aan dat er weinig bekend is over het aanbod van de verschillende welzijnsorganisaties wat betreft opvoedondersteuning. Ook vond Professional B. dat er weinig bekend is over elkaars vakgebied. Er zou meer interesse en duidelijkheid mogen zijn in de verschillende werkvelden waarmee je samen kan werken.

Professional A: “ Ik ben een beetje aan het ontdekken wat er allemaal op de markt te krijgen is. Met name voor allochtonen ben ik nog erg op zoek naar wat überhaupt het aanbod is.”

Professional B: “ Op dit moment is het zo dat we niet goed van elkaar weten wat ieder in huis heeft. Ik denk dat je op die manier beter kan samenwerken. “

Daarnaast vonden de meeste professionals dat de terugkoppelingen en evaluaties over de ouders en/of kinderen goed worden gedaan en bijgehouden. Professional B. gaf juist aan dat dit ook verbeterd kan worden. Zij hoort soms niks meer over de persoon die is doorverwezen.

Oplossingen: Professional A en D gaven beide aan dat bijeenkomsten op school oplossingen kunnen zijn voor de opvoedvragen van ouders. Professional A. gaf daarbij ook aan dat de school een vertrouwde plek is voor de ouders om bij elkaar te komen. Het moet geen koffie- en thee ochtend worden, maar een bijeenkomst met een gericht doel. Professional D. gaf aan dat zij weleens themabijeenkomsten organiseert. Dat werkt goed. Door verschillende culturen bij elkaar te zetten, krijg je informatie uit verschillende informele hoeken. Professional B. en D. gaven beide aan dat huisbezoeken ook een meerwaarde hebben. Je kunt gerichter vragen stellen, er is meer tijd voor de ouders individueel en de ouders durven meer vragen te stellen met betrekking tot de opvoeding.

Professional D: “Pas echt tijdens huisbezoeken kom je meer te weten. Huisbezoeken vind ik dus heel veel meerwaarde hebben.”

Professional C. geeft nog aan dat als je ouders wilt activeren, een activiteit ook blijvend moet zijn. Het is een proces en dat heeft tijd nodig. Vooral de moeilijk bereikbare ouders krijgen dan de kans om ook deel te nemen. Het moet een activiteit zijn die continu doorgaat en niet na twee jaar stopt.

Cultuurverschillen/Cultuursensitief: De professionals gaven allemaal aan dat het belangrijk is om cultuursensitief te werk te gaan. Dat valt soms niet mee zei professional A. Hij gaf aan dat hij veel te maken heeft met verschillende culturen. Door de wisselende culturen, normen en waarden komt hij soms in moeilijke situaties terecht.

Professional A: “Het is dus geen specifieke vraag, maar er is meer een signaal gekomen dat ze erg streng is voor haar zoontje. Ze geeft haar kind heel weinig ruimte en doet niet veel samen met het kind, maar stelt vooral eisen. Hij moet luisteren, hij moet dit, hij moet dat. Het spel moet hij zelf doen, want moeder gaat niet met hem spelen. Toen ik er ook was kroop er nog een kindje, van denk ik twee jaar, over de grond en ze pakte hem zo op, aan één arm.”

Voor Professional A. is dit een zoektocht naar de juiste benadering. Je moet hierin cultuursensitief te werk gaan. Ook gaven de professionals aan dat je de problemen moet zien te achterhalen en juist de mogelijkheden met de ouders moet bespreken. Professional E. gaf nog aan dat het belangrijk is om begrip te tonen aan de ouders. In Nederland zijn er andere normen en waarden dan in andere culturen. Dat vormt soms een botsing die ervoor zorgt dat ouders zich niet begrepen voelen in de maatschappij. Je moet als professional een juiste houding hebben en respect hebben voor de ouder die tegenover je zit. Alle professionals gaven aan die vaardigheid te bezitten, maar dat het zoeken blijft naar welke benadering bij welke ouder past.

Professional A: “Een vader die directeur is, een vader die al tien jaar werkloos is of een vader die sterk gereformeerd is, dan krijg je hele verschillende culturen voor je en daar moet je mee leren dealen.”

Professional D. gaf aan dat ze merkt dat er weinig verbinding is tussen de ouders. Door de variaties van culturen heerst er geen onderlinge samenhang. Ook gaf ze aan dat ze zelf, buiten de school om, weinig andere ouders spreekt. Veel nieuwe gezinnen die in de wijk zijn komen wonen zijn nog niet in beeld.

Good practices: Professional C. gaf aan dat zij vroeger bijeenkomsten organiseerde met ouders van dezelfde afkomst. In die bijeenkomsten werden thema's besproken die de ouders belangrijk vonden. Zo konden ook de ouders die de Nederlandse taal niet goed beheersten hun vragen stellen. Professional A. gaf aan dat opvoedingsondersteuningsgroepen effect hebben. Het is een laagdrempelige manier om ouders met elkaar in contact te laten komen. Je hebt een aantal items die je aan tafel samen gaat bespreken en laat de ouders zoveel mogelijk inbrengen. Zodra er behoefte is aan meer informatie, haal je de deskundigheid erbij. Professional D. gaf aan dat koffieochtenden met verschillende culturen effect hebben. Naar aanleiding van deze ochtenden pikt ze signalen die zij opvangt eruit, en organiseert aan de hand daarvan themabijeenkomsten. De andere professionals hadden hier geen mening over.

Opvoeding: Alle professionals gaven aan dat iedere ouder zijn kind opvoedt op de manier die hij of zij denkt die goed is. Iedereen wilt het beste voor zijn kind. Daarin hebben de ouders ook altijd de eigen regie, tenzij er signalen binnenkomen dat er actie moet worden ondernomen. Professional E. gaf aan dat, als ouders niks willen weten of vragen, zij als professionals van het Sociaal Wijkteam ook niet op huisbezoek komen. Zij zijn er voor hen, maar doen niks als er geen vragen met betrekking tot de opvoeding worden gesteld. Professional C. gaf aan dat ouders soms helemaal niet weten dat er verandering in de opvoeding moet komen. Door de huisbezoeken die zij doet, kan ze gericht kijken en inspelen op situaties die zij tegenkomt.

Professional C: "Ik kwam binnen en zag meteen dat de kinderen overgewicht hadden. Moeder was heel moe en de hele tafel stond vol met chips, koekjes noem maar op."

Professional A. gaf ook aan dat er vaak sociaal wenselijke antwoorden worden gegeven als je in gesprek gaat over de gestelde vragen. Hij stelde dat dit ook te maken kan hebben met schaamte van de ouders. Er wordt een beeld geschept dat anders is dan de realiteit.

Vertrouwen: Alle professionals zijn ervan overtuigd dat vertrouwen de basis is van opvoedondersteuning. Volgens professional C. moet je een goede relatie met de ouders opbouwen, omdat daar de opening ligt voor een goed gesprek. Professional B. is het daar ook mee eens en voegt nog toe dat het tijd nodig heeft. Volgens professional E. moet er een plek zijn waar de mensen zich vertrouwd voelen. Als de plek goed aanvoelt, komen de gesprekken vanzelf op tafel. Professional A. gaf aan dat iedere persoon die met ouders werkt vertrouwen moet opbouwen, omdat je vanuit daar ver kan komen. Daarbij moet je het respecteren als het proces wat langer duurt.

Professional A: "Met mij aan tafel zitten, want ik ben een man, kan voor problemen zorgen. Vaak willen ze in die culturen dat de man aanwezig is, maar deze moeder krijgt de ruimte om samen met mij in gesprek te gaan. Ik heb dus alleen met moeder een gesprek over de gezinssituatie, dat vind ik bijzonder."

Professional D. gaf aan dat haar voordeel is dat ze vanuit de school werkt. Ze heeft veel sociale contacten en is een zichtbaar punt binnen de school de Zonnewende. Dit maakt de stap voor ouders makkelijker, omdat ze als vertrouwd persoon wordt gezien.

Taal: Volgens alle professionals speelt taal een belangrijke rol. De professionals komen veel in contact met ouders die de Nederlandse taal niet goed beheersen. De taal is dan echt een handicap, omdat je elkaar moeilijk kan begrijpen. Professional A. gaf aan dat je het in het Engels kan proberen, maar dan moeten alle betrokkenen dit wel kunnen om een goed gesprek te voeren. Professional B.

gaf aan dat zij gebruikmaakt van de tolkentelefoon. Het is een fijn hulpmiddel, maar de ouders vinden het niet altijd handig of willen het niet.

Professional B: “ Het is fijner om met een tolk te zitten, want anders kom je er niet uit. Je begrijpt elkaar dan niet, waardoor het moeilijker wordt om de vraag te beantwoorden.”

Professional D. voegde nog toe dat, als ouders onzeker zijn over hun Nederlandse taal, de stap naar opvoedondersteuning te groot is.

Opvoedvragen: Professional E. gaf aan dat zij vooral vragen over psychische en lichamelijke klachten binnenkrijgt. Vaak hangt dit ook samen met gedrag, zoals driftbuien. Naast deze vragen worden haar ook vragen op financieel gebied en dagbesteding voor kinderen gesteld. Professional A. krijgt vragen over wat complexere problematieken: liegen, pubers die niet meer thuis willen wonen en er alles aan doen om uit huis geplaatst te worden en hoe men de opvoeding van een andere cultuur kan combineren met de Nederlandse cultuur? Professional B. heeft ook weer te maken met andere opvoedvragen. Zij krijgt met betrekking tot baby's de meeste vragen over voeding en groeien binnen. Bij de peuters gaat het vooral om slaapproblemen en het ritme/structuur van de dag. Bij de oudere kinderen die zij begeleidt vanuit school komen vragen met betrekking tot overgewicht het meest voor. Professional D. gaf aan dat zij opvoedvragen krijgt over het probleem dat ouders het lastig vinden om hun kinderen thuis te vermaken, hoe ze moeten omgaan met social media en hoe ze hun kinderen leren delen. Tevens worden er veel vragen gesteld over huiswerkbegeleiding en taalcursussen.

Opvoedonzekerheid: Professional A. en C. gaven beide aan dat zij te maken hebben met ouders die onzeker zijn in het opvoeden. Ze twijfelen of ze het goed doen en vinden het fijn om daarover in gesprek te gaan met professionals. Professional A. zei dat hij samen met de ouders op zoek gaat naar mogelijke verklaringen van waar het vandaan komt. Professional C. gaf aan dat ouders die onzeker zijn moeten praten met deskundigen met ervaring. De andere professionals praatten niet specifiek over onzekerheid.

Professional A: “Zij heeft het dus eigenlijk heel goed gedaan, maar nu voelt zij zich schuldig dat het met die andere jongen niet lukt.”

Professional C: “Met de geboorte van haar eerste kind wist zij niet wat ze moest doen. Ze was onzeker. Soms woont moeder dan ook nog in het buitenland of heel ver weg, terwijl je 101 vragen hebt over je kind.”

Signalering: De professionals krijgen via verschillende personen signalen door over ouders en kinderen. Als iets niet goed of veilig gaat, dan dienen de professionals het bespreekbaar te maken en een traject te starten rondom het signaal. Professional A. viel het op dat ouders uit andere culturen het moeilijk vinden om zich aan te passen aan de Nederlandse cultuur. Dit is een signaal dat meerdere keren terugkomt. Ook gaf hij aan dat er soms te laat gesignaleerd wordt vanuit verschillende hoeken. Professional B. gaf aan dat zij in hun werkveld heel signalerend zijn, omdat zij dicht bij de ouders en de kinderen staan. Er zijn verschillende contactmomenten en zij mogen huisbezoeken inplannen. In samenwerking met andere organisaties kunnen zij veel voor elkaar krijgen. Professional D. gaat ook signalerend te werk. Als zij iets opvangt in de koffie- en theeochtenden, op het schoolplein of via ouders, koppelt ze dit aan een themabijeenkomst.

Professional B: “Bij ons is het hoofddoel signaleren en als er ergens een wachtlijst is, kunnen wij nog even contact houden of tips geven”.

Professional A: “Nou wat ik nu aan allochtone ouders heb meegemaakt de afgelopen maanden zijn toch vaak noodkreten van: help ons, we komen er niet uit.”

Hoofdstuk 5: Conclusies en discussie

In dit hoofdstuk komen de algehele conclusie, de discussiepunten, het vervolgonderzoek en de aanbevelingen voor de praktijk aan bod.

5.1 Algehele conclusie

Hoe kan HIL-Tandem preventief aansluiten en ondersteunen bij de behoeften met betrekking tot opvoedingsvragen van ouders met een migratieachtergrond met kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 in de wijk Heseveld? Om antwoord te geven op deze hoofdvraag is deels kwalitatief en deels kwantitatief onderzoek uitgevoerd.

Uit deelvraag 1 en 2 kan geconcludeerd worden dat migrantenouders uit Heseveld moeite hebben met het beheersen van de Nederlandse taal. Hierdoor verloopt het contact tussen ouder en kind, ouders onderling en ouder en professional moeizaam. Uit deelvraag vier kan geconcludeerd worden dat ouders eerder de stap maken om hulp te vragen aan anderen, als zij de Nederlandse taal goed beheersen.

Verder kan er uit deelvraag 1 en 2 geconcludeerd worden dat migrantenouders moeite hebben met het vermaken van hun kinderen, vooral als het gaat om jonge kinderen. Als er al iets te doen is, is het vrij prijzig. Er is een grote behoefte om samen met (jonge) kinderen een activiteit buitenshuis te doen. Als het weer kouder begint te worden, wordt het lastiger voor de migrantenouders om hun kinderen te vermaken en weten ze vaak niet wat ze kunnen doen of waar ze heen kunnen met hun kinderen.

Uit de enquête en deelvraag 2 kan geconcludeerd worden dat de meeste migrantenouders vragen hebben over het gedrag, de gezondheid en de lichamelijke ontwikkeling van hun kind. Het duidelijk stellen van grenzen naar de kinderen toe is ook een veelvoorkomende vraag. Uit de literatuur van Speentjens, van der Linden & Goossens (2009) blijkt dat lichamelijke gezondheid en gedrag onder de top vijf van opvoedvragen hoort. De migrantenouders blijken slecht op de hoogte te zijn van de verschillende welzijnsorganisaties in Nijmegen en zijn onbekend met het aanbod dat zij aanbieden. Dit maakt het voor migrantenouders lastig om informatie over hun opvoedvragen te verkrijgen.

Migrantenouders zijn terughoudend als hun gevraagd wordt hoe het gaat met de opvoeding van hun kinderen en benaderen het liefst hun familie en vrienden met vragen over de opvoeding.

Migrantenouders vinden het lastig om hulp te vragen aan professionals als het gaat om opvoedvragen. Echter, uit de enquêteresultaten blijkt dat ze het wel fijn vinden om met bekenden, onder wie ook professionals, gesprekken te hebben over hun kinderen. Dit komt doordat vrienden en

familie vaak in het land van herkomst wonen, waardoor de sociale steun gering is. Om die sociale steun toch te ervaren, vinden de migrantenouders het fijn om met professionals te praten (Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, 2013).

Uit de literatuur blijkt dat ouders zich, naast de school, ook makkelijk tot de huisarts/consultatiebureau wenden met (niet-medische) vragen over hun kinderen (Kreuger, 2007). Het consultatiebureau en de school worden door de ouders als veilig en bekend beschouwd. De stap naar het consultatiebureau is voor de migrantenouders laagdrempeliger dan de stap naar andere (welzijns)organisaties. Dit heeft te maken met de onbekendheid van de professionals. De ouders hechten veel waarde aan een vertrouwenspersoon en ervaren dit als een pre. Uit de literatuur blijkt dat de bejegening tussen beroepskrachten en migrantengezinnen erg belangrijk is. Door de verschillende culturen is het van belang om vertrouwen op te bouwen (Trees, Tan, & Distelbrink, 2009). Hieruit kan geconcludeerd worden dat de vertrouwensrelatie tussen professionals en ouders een belangrijke rol speelt.

Uit deelvraag 3 is naar voren gekomen dat migrantenouders het lastig vinden om over hun talenten en kwaliteiten te praten. Ze vinden het vooral belangrijk om goed in hun vel te zitten en hebben de wens dat hun kinderen een gezonde en veilige toekomst tegemoet gaan en daarbij een goede opleiding volgen. Ze houden ervan om actief en creatief bezig te zijn, en dan vooral in de vormen van koken en bakken. Het liefst met meerdere mensen of kinderen. Als de ouders zelf goed in hun vel zitten, stralen ze dit ook uit naar hun kinderen.

Er is behoefte om met elkaar workshops en activiteiten bij te wonen, omdat de ouders het belangrijk vinden om in contact te komen met andere ouders uit de wijk. Het praten met andere ouders wordt als fijn ervaren. Ze kunnen van elkaar leren en elkaar helpen.

Uit deelvraag 4 kan geconcludeerd worden dat de professionals van mening zijn dat gerichte themabijeenkomsten effect kunnen hebben op het beantwoorden van opvoedvragen die migrantenouders hebben. Ook gaven zij aan dat door een betere samenwerking, ouders beter geholpen worden. Als de professionals beter op de hoogte zijn van elkaars aanbod, kan er eerder worden doorverwezen en beter worden samengewerkt.

Uit alle deelvragen kan geconcludeerd worden dat de meerderheid van de migrantenouders moeite heeft met de cultuurverschillen tussen hun eigen cultuur en de Nederlandse cultuur. Door het meegeven van de eigen waarden en normen ervaren de ouders moeite met het opvoedsysteem in Nederland. De cultuurverschillen zijn daarin soms zo anders dat ouders bang worden om hulp te

vragen. Wat in hun cultuur als normaal gezien wordt, kan in Nederland als anders gezien worden. Uit de literatuur blijkt dat migrantenouders het vaak lastig vinden om een balans te vinden in de verschillende stijlen van opvoeden. Zij kijken eerder naar wat ze van huis uit hebben meegekregen dan dat ze luisteren naar de omgeving (Pels, Distelbrink, & Postma, 2009). Hieruit kan geconcludeerd worden dat de ouders het moeilijk vinden om hun eigen cultuur met de Nederlandse cultuur te combineren. De professionals van deelvraag 4 gaven ook aan dat ouders snel bang zijn, en daarom sociaal wenselijke antwoorden geven.

Verder kan er uit deelvraag 4 geconcludeerd worden dat de professionals het niet altijd makkelijk vinden om ouders uit verschillende culturen te begeleiden. In de literatuur van Bellaart & Pehlivan (2011) wordt benoemd dat een goede relatie tussen professional en ouder, waarbij rekening wordt gehouden met de waarden, normen en het taalgebruik, veel tevredenheid bij ouders oplevert. De professionals komen soms in moeilijke situaties terecht, maar proberen zo cultuursensitief als mogelijk te werk te gaan, ondanks de (grote) verschillen in normen en waarden.

Uit de afgenomen enquêtes en interviews kan ook geconcludeerd worden dat er een grote diversiteit onder de migrantenouders over de bekendheid van HIL-Tandem heerst. Veel migrantenouders hebben ooit van HIL-Tandem gehoord, maar weten niet waar het voor staat of welk aanbod het heeft. Anderen kennen HIL-Tandem nog uit hun jongere jaren, maar hebben lang niets meer van de organisatie gehoord. De ouders die nu al een paar jaar bekend zijn met HIL-Tandem zijn erg tevreden over de organisatie. De meerderheid van de migrantenouders gaf aan dat het verkrijgen van informatie door middel van folders die ze kunnen doorbladeren als fijn ervaren wordt.

Achteraf kan gezegd worden dat de geïnterviewde ouders die HIL-Tandem nog maar net of niet kennen behoefte hebben aan activiteiten voor kinderen, terwijl ouders die HIL-Tandem wel kennen eerder behoefte hebben aan een wegwijzer en vertrouwenspersoon in de wijk.

HIL-Tandem kan preventief aansluiten bij de wensen en behoeften van migrantenouders door ondersteuning te bieden bij het leren van de Nederlandse taal, meer activiteiten te organiseren die toegankelijk zijn voor (jonge) kinderen en de ouders, een ontmoetingsplek voor ouders te realiseren, samen met ouders workshops en themabijeenkomsten te organiseren, beter samen te werken met het consultatiebureau en te zorgen voor een wegwijzer.

5.2 Discussie van het onderzoek

Het eerste discussiepunt gaat over de doelgroep waarnaar onderzoek is gedaan, namelijk migrantenouders. Het is een moeilijk te bereiken doelgroep. In totaal zijn er 13 ouders geïnterviewd en 24 geënquêteerd. Dit is een kleine groep migrantenouders, waardoor er geen harde conclusies kunnen worden getrokken. In dit onderzoek is er een steekproef onder de populatie migrantenouders gedaan. Daardoor kunnen de onderzoeksresultaten niet voor de hele wijk worden gegeneraliseerd. In Heseveld zijn verschillende algemene gegevens van de migrantenouders bekend. Hierbij kan gedacht worden aan het geslacht, de leeftijd, afkomst en de sociaaleconomische status. De migrantenouders kunnen daardoor worden opgesplitst in groepjes. In dit onderzoek zijn meer moeders bereikt dan vaders en naar de leeftijd van de ouders is niet gevraagd. Er ontbreekt bepaalde informatie over de migrantenouders, waardoor de gegevens niet gelijkwaardig zijn en niet kunnen worden opgesplitst. De conclusies van dit onderzoek hebben dus alleen betrekking op de migrantenouders die aan dit onderzoek hebben deelgenomen.

Het tweede discussiepunt is dat de tijd krap was en de onderzoekers weinig mogelijkheden hadden om een vertrouwensband met de migrantenouders op te bouwen. Een betere vertrouwensband kan ervoor zorgen dat er geen sociaal wenselijke antwoorden worden gegeven. Om dit te voorkomen hebben de onderzoekers geprobeerd om zoveel mogelijk bekendheid onder de migrantenouders te creëren. De onderzoekers zijn in de oriëntatiefase meerdere keren de wijk ingegaan en hebben deelgenomen aan activiteiten die voor ouders werden georganiseerd. Ook hebben de onderzoekers zich verdiept in de literatuur omtrent cultuursensitief werken. Uit een onderzoek van Bellaart & Pehlivan (2011) komt naar voren dat moeilijk bereikbare migrantengezinnen het als fijn ervaren als professionals rekening houden met hun culturele achtergrond. Je komt op die manier dicht bij de migrantenouders. De onderzoekers hebben daarom zoveel mogelijk vaardigheden uit de literatuur opgeslagen, en deze ingezet tijdens het interviewen van de migrantenouders om vertrouwen op te bouwen. Voordat het interview werd afgenomen, hebben de onderzoekers veel tijd besteed aan de uitleg van het onderzoek. Er is aangegeven dat het interview anoniem was en uitgelegd wat er met de onderzoeksresultaten ging gebeuren. Ook werd verteld dat het in hun voordeel was om hun wensen en behoeften te vertellen. Door hier rekening mee te hebben gehouden, hebben de onderzoekers niet het idee dat er sociaal wenselijke antwoorden zijn gegeven. De ouders kwamen oprecht en enthousiast over en leken voldoende vertrouwen te hebben in de onderzoekers.

Er zijn op verschillende manieren interviews afgenomen, wat de betrouwbaarheid van het onderzoek enigszins in gevaar kan brengen. In een volgend onderzoek zullen de onderzoekers de interviews

van de focusgroepen niet alleen met een geluidsopname opnemen, maar ook middels beeldmateriaal. Door te filmen kun je zien wie wat zegt. Via de geluidsopname was het soms moeilijk om de verschillende stemmen uit elkaar te houden. Door de volgende keer gebruik te maken van beeld, is het duidelijker om te zien wie wat zegt en wordt de betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot. Bij het tweede focusinterview wilden de migrantenouders niet dat het interview werd opgenomen. Dit gaven de migrantenouders netjes van tevoren aan. Er is gekozen om tijdens het focusinterview te notuleren. Eén onderzoeker heeft tijdens het groepsinterview alleen maar bijgehouden wat er werd gezegd. Na afloop is er een samenvatting gemaakt, en deze is door verschillende professionals en medewerkers van HIL-Tandem, die ook aanwezig waren bij het interview, gecontroleerd.

Tijdens één focusinterview is er gebruikgemaakt van een tolk. Dit kan de betrouwbaarheid van het onderzoek in gevaar brengen, omdat de onderzoekers niet bekend zijn met de taal. De gegeven antwoorden zijn dus niet controleerbaar. De tolk van wie gebruik werd gemaakt is werkzaam bij HIL-Tandem en kende de migrantenouder. Er was dus wel vertrouwen tussen de tolk en de migrantenouder. Daarnaast wilde de tolk graag helpen bij dit onderzoek.

5.3 Vervolgonderzoek

Dit onderzoek heeft voor het eerst plaatsgevonden in de wijk Heseveld. Het onderzoek heeft de begeleiders van HIL-Tandem resultaten gegeven die voor een deel werden verwacht. Het is inmiddels al bekend dat het onderzoek een vervolgonderzoek krijgt. Dit onderzoek zal de basis zijn voor de volgende onderzoekers, zodat zij weten wat er al is onderzocht. Ook zullen de onderzoekers van dit onderzoek in gesprek gaan met de volgende onderzoekers om het onderzoek netjes over te dragen. Voor een vervolgonderzoek is het aan te bevelen om meer migrantenouders te bereiken. Door meer migrantenouders te bereiken zullen er ook meer resultaten ontstaan, wat de betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot. Daarnaast is het interessant om onderzoek te doen naar migrantenouders met kinderen in een oudere leeftijd, bijvoorbeeld kinderen in de leeftijd van twaalf tot achttien jaar. Zo kunnen hun wensen en behoeften vergeleken worden met die van de migrantenouders met kinderen in de leeftijd van vier tot en met twaalf jaar.

5.4 Aanbevelingen

Na onderzoek te hebben verricht naar de vraag hoe HIL-Tandem preventief kan aansluiten en ondersteunen bij de behoeften met betrekking tot opvoedingsvragen van ouders met een migratieachtergrond, zijn er een aantal aanbevelingen voor de praktijk geformuleerd.

- Samen met migrantenouders workshops en themabijeenkomsten organiseren. Hierbij moeten de medewerkers van HIL-Tandem gebruikmaken van de eigen kracht van de migrantenouders. De medewerkers van HIL-Tandem moeten van tevoren met de ouders rond de tafel om te weten waarbij ze moeten helpen en om misschien wat uitleg te geven over het desbetreffende onderwerp. Tijdens een workshop of themabijeenkomst kan de professional altijd bijspringen wanneer dat nodig is. Door een groepje ouders de themabijeenkomst of workshop te laten leiden, komen de onderwerpen die de ouders verder bespreekbaar willen maken vanzelf op tafel. De medewerkers van HIL-Tandem moeten ervoor zorgen dat zij blijven ondersteunen, motiveren en aanmoedigen. Dit vergroot het empowerment van de ouders, maar ook het welzijn van de ouders zelf staat meer centraal.
- Bij het organiseren van activiteiten proberen om telkens weer dezelfde gezichten van HIL-Tandem te laten zien. Dit zorgt voor een goede vertrouwensrelatie tussen de professional en de ouder.
- Een betere samenwerking tussen welzijnsorganisaties, en dan voornamelijk tussen het consultatiebureau en HIL-Tandem. Door meer aandacht te besteden aan uitwisselmomenten en gesprekken over elkaars werkwijze, kan er sneller worden ondersteund. Het consultatiebureau is erg signalerend, ook nog op latere leeftijd via de jeugdverpleegkundige op school. Ook zou er een consultatiebureau-uur voor ouders kunnen worden georganiseerd. Medewerkers van HIL-Tandem kunnen helpen bij het organiseren. De ouders die langskomen kunnen op dat moment vragen stellen over de opvoeding en tevens kennis opdoen. Ook kan er worden ingespeeld op signalen en hulp worden aangeboden door de professionals.
- De taal stimuleren en tevens het sociaal netwerk vergroten. Dit kan door op zoek te gaan naar buddy's of vrijwilligers die thuis bij de ouders en kinderen willen helpen bij het leren van

de Nederlandse taal. Het STIP in Nijmegen biedt ook taalmaatjes aan. HIL-Tandem zou via het STIP een oproep kunnen doen om zo taalmaatjes te koppelen aan migrantenouders.

- Vrijtijdsactiviteiten (buiten de school om) organiseren voor ouders en jonge kinderen. Dit zou kunnen in het wijkcentrum van Heseveld. Hierin is een activiteitenplein voor oudere kinderen. Door de tijden aan te passen en wat nieuw speelgoed/knutselspullen aan te schaffen, kunnen de ouders met jongere kinderen hier ook terecht. Ook kan er speelgoed worden meegenomen. Tevens kunnen de ouders op deze manier in contact komen met andere ouders en eventueel over de opvoeding van hun kinderen praten.
- Een informatiepaal in de school de Zonnewende. De informatiepaal bevat folders van verschillende welzijnsorganisaties uit Nijmegen. Er is behoefte aan een wegwijzer in de wijk en de ouders gaven aan het fijn te vinden om folders door te lezen voor informatie. Door de informatiepaal te plaatsen in de school de Zonnewende, is er een centraal punt waar ouders informatie kunnen verkrijgen. Als er een folder vernieuwd of gewijzigd is, is het de taak van de desbetreffende organisatie om deze in de paal te vervangen. Er kunnen uiteindelijk ook nog informatiepalen worden gezet in het consultatiebureau en het wijkcentrum Heseveide.

Bibliografie

- Baarda, B. (2009). *Dit is onderzoek, handleiding voor kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Becker, A. (2012). *Inleiding in de pedagogiek*. Assen: Van Gorcum.
- Beekhoven, S., Ince, D., Kalthoff, H., & van der Vegt, A.L. (2008). *Ontwikkelingsstimulering en opvoedingsondersteuning voor allochtone kinderen en hun ouders*. Geraadpleegd op woensdag 13 september 2017, van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Ontwikkelingsstimuleringenopvoedingsondersteuningvoorallochtonekinderenenhunouders.pdf>
- Bellaart, H. & Pehlivan, A. (2011). *Met één hand kun je niet klappen!* Geraadpleegd op 24 oktober 2017, van <http://www.al-amal.nl/wp-content/uploads/2015/12/Forum-met-een-hand-kun-je-niet-klappen2.pdf>
- Boeije, H. (2005). *Analyseren in kwalitatief onderzoek, denken en doen*. Boom onderwijs.
- Buck, F & de Roos, S. (2015). *Opvoeden in niet-westerse migrantengezinnen*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2016). *Bevolking naar migratieachtergrond*. Geraadpleegd op dinsdag 12 september 2017, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2016/47/bevolking-naar-migratieachtergrond>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2008). *Jaarrapport Integratie*. Geraadpleegd op dinsdag 12 september 2017, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2008/45/jaarrapport-integratie-2008>
- Drimble. (z.d.). *Buurt Heseveld (Nijmegen)*. Geraadpleegd op 3 oktober 2017, van <https://drimble.nl/buurt/2680423/heseveld.html>
- Echargui, M. (2017). *Dynamische Jeugdanalyse Heseveld*. Geraadpleegd op 10 september 2017, van <https://connect.tandemwelzijn.nl/groups/31/files>
- Echarqui, M., Peters, L., & Ziere, P. (2017) *Wijkanalyse Heseveld*. Geraadpleegd op 12 september 2017.
- Eliaerts, C. (2015). *Jeugdcriminologie*. Boom Juridische uitgevers.
- Expertisecentrum opvoedingsondersteuning. (z.d.). *De pedagogische visie van Micha de Winter*. Geraadpleegd op 14 september 2017, van <http://www.expoo.be/de-pedagogische-visie-van-micha-de-winter-0>

Expertisecentrum opvoedingsondersteuning. (z.d.). *Wat is opvoedingsondersteuning?* Geraadpleegd op 13 september 2017, van <https://expoo.be/wat-is-opvoedingsondersteuning>

Het Inter-lokaal. (2017). *Fusie met Tandem*. Geraadpleegd op vrijdag 8 september 2017, van <http://www.inter-lokaal.nl/fusie-met-tandem/>

Het Inter-lokaal. (2016). *Over ons*. Geraadpleegd op vrijdag 8 september 2017, van <http://www.inter-lokaal.nl/over-ons/>

Ince, D. (2013). *Wat werkt in Opvoedondersteuning?* Geraadpleegd op 12 september 2017, van [http://www.jeugdinstituut.nl/nl/Download-NJi/\(311053\)-nji-dossierDownloads-Wat-werkt-Opvoedondersteuning-def1.pdf](http://www.jeugdinstituut.nl/nl/Download-NJi/(311053)-nji-dossierDownloads-Wat-werkt-Opvoedondersteuning-def1.pdf)

Ince, D., Van den Berg, G. (z.d.). *Overzichtsstudies interventies voor migrantenjeugd*. Geraadpleegd op 25 oktober 2017, van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Overzichtsstudies-interventies-migrantenjeugd.pdf>

Jansen, E. (2017). Handig kader voor wijkprofessional. *Sozio* 2, 10-13.

Kalthoff, H. (2009). *Opvoedondersteuning aan migrantengezinnen schiet tekort*. Geraadpleegd op 15 september 2017 van, <https://www.jeugdenco.nl/wp-content/uploads/17609.pdf>

Keenan, T., Evans, S., & Crowley, K. (2016). *An Introduction to Child Development*. London: Sage Edge.

Kennisplatform Integratie & Samenleving. (2017). *Nijmeegs project De School als Vindplaats 'voorkomt een hoop ellende later'*. Geraadpleegd op 29 september 2017, van <https://www.kis.nl/artikel/nijmeegs-project-de-school-als-vindplaats-voorkomt-hoop-ellende-later>

Kreuger, F.H.F. (2007). *Bereik van ouders met een lage SES voor opvoedingsondersteuning*. Geraadpleegd op 24 september 2017, van http://www.cephir.nl/files/Klein%20maar%20Fijn/Bereik%20van%20ouders%20met%20lage%20SES%20voor%20opvoedingsondersteuning_2.pdf

Movisie. (2015). *Transitie jeugdzorg: een overzicht*. Geraadpleegd op 3 oktober 2017, van <https://www.movisie.nl/artikel/transitie-jeugdzorg-overzicht>

Nederlands Centrum Jeugdgezondheid. (2013). *Richtlijn: Opvoedondersteuning (2013)*. Geraadpleegd op 9 september 2017, van <https://www.ncj.nl/richtlijnen/alle-richtlijnen/richtlijn/?richtlijn=9&rlpag=672>

Nederlandse encyclopedie. (2017). *Encyclo*. Geraadpleegd op woensdag 20 september 2017, van <http://www.encyclo.nl/begrip/Behoeften>

Nederlandse encyclopedie. (2017). *Encyclo*. Geraadpleegd op woensdag 29 november 2017, van <http://www.encyclo.nl/begrip/belangrijk>

Nederlandse encyclopedie. (2017). *Encyclo*. Geraadpleegd op woensdag 29 november 2017, van <http://www.encyclo.nl/begrip/bezorgd>

Nederlandse encyclopedie. (2017). *Encyclo*. Geraadpleegd op woensdag 29 november 2017, van <http://www.encyclo.nl/begrip/gemis>

Nederlandse encyclopedie. (2017). *Encyclo*. Geraadpleegd op woensdag 29 november 2017, van <http://www.encyclo.nl/begrip/negatief>

Nederlandse encyclopedie. (2017). *Encyclo*. Geraadpleegd op woensdag 29 november 2017, van <http://www.encyclo.nl/begrip/neutraal>

Nederlandse encyclopedie. (2017). *Encyclo*. Geraadpleegd op woensdag 29 november 2017, van <http://www.encyclo.nl/begrip/oplossing>

Nederlandse encyclopedie. (2017). *Encyclo*. Geraadpleegd op woensdag 29 november 2017, van <http://www.encyclo.nl/begrip/opvoeding>

Nederlandse encyclopedie. (2017). *Encyclo*. Geraadpleegd op woensdag 29 november 2017, van <http://www.encyclo.nl/begrip/wensen>

Nederlands Jeugdinstituut. (2017). *Preventief jeugdbeleid*. Geraadpleegd op 24 oktober 2017, <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Preventief-jeugdbeleid>

Pels, T., Distelbrink, M., & Postma, L. (2009). *Opvoeding in de migratiecontext*. Geraadpleegd op donderdag 14 september 2017, van http://www.verwey-jonker.nl/publicaties/2009/opvoeding_in_de_migratiecontext

Prakken, R. (2015). *Samen om het kind. In de wijk*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.

Rijksoverheid. (2008). *De kracht van het gezin*. Geraadpleegd op 13 september 2017, van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnota-s/2008/11/03/nota-gezinsbeleid-2008>

Speetjens, P., van der Linden, D., & Goossens, F. (2009). *Kennis over opvoeden*. Geraadpleegd op donderdag 14 september 2017, van Trimbos-instituut: https://www.raadrvs.nl/uploads/docs/Achtergrondstudie_-_Kennis_over_opvoeden.pdf

Tandemwelzijn. (z.d.). *De waarden van Tandem*. Geraadpleegd op 13 september 2017, van <http://www.tandemwelzijn.nl/over-tandem/waarden.html>

Tandemwelzijn. (z.d.). *Nijmegen Nieuw-West*. Geraadpleegd op 13 september 2017, van <http://www.tandemwelzijn.nl/wijken/nieuw-west/over.html>

Tandemwelzijn. (z.d.). *Organisatie*. Geraadpleegd op vrijdag 8 september 2017, van <http://www.tandemwelzijn.nl/over-tandem/missie-en-visie.html>

Tandemwelzijn. (z.d.). *Over Tandem*. Geraadpleegd op 4 oktober 2017, van <http://www.tandemwelzijn.nl/over-tandem/privacy.html>

Trees, P., Tan, S., & Distelbrink, M. (2009). *Meetladder diversiteit interventies*. Geraadpleegd op woensdag 13 september 2017, van http://www.verwey-jonker.nl/doc/multicultureel/Meetladder%20diversiteit%20interventies_2636.pdf

Van Der Donk, C., & Van Lanen, B. (2014). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum: Coutinho.

Van Egten, C., Zeijl, E., de Hoog, S., Nankoe, C., & Petronia, E. (2008). *Opvoeding en opvoedingsondersteuning Gezinnen van de toekomst*. Den Haag: SCP.

Vollebergh, W., & Pels, T. (2006). *Diversiteit in opvoeding en ontwikkeling. Een overzicht van recent onderzoek in Nederland*. Amsterdam: Aksant.

Bijlage 1 – Samenvatting van de wijkanalyse

De wijk Heseveld

De positieve punten volgens de bewoners en professionals van de wijk:

Voorzieningen

In de wijk Heseveld zijn verschillende voorzieningen aanwezig. Zo is er een wekelijkse markt en winkelstraat. Ook zijn er voor jongere kinderen verschillende speeltuinen aanwezig en is het een kindvriendelijke wijk. Daarnaast is er een zwembad, waar jong en oud gebruik van kunnen maken. De bakker, kler- en schoenmaker en de huiskamer 'Bij Bosshardt' van het Leger des Heils worden in het bijzonder genoemd. Dit zijn plaatsen waar de bewoners van de wijk Heseveld graag een praatje met elkaar maken.

De wijk Heseveld heeft een centrale ligging, zo zijn de snelweg en de stad gemakkelijk te bereiken. Verder zijn er genoeg goede scholen in de buurt en wijde omgeving.

Sociaal

De wijk Heseveld is erg divers. Er zijn verschillende nationaliteiten, huishoudgroottes en economische posities zichtbaar. In het algemeen gaat dit onderling goed samen. De bewoners vinden het prettig en rustig wonen. Ze hebben een sociaal netwerk en er wordt in kleine schaal op elkaar gelet. Echter, er is soms wel overlast op straat, maar men is bereid om elkaar te helpen en te kijken hoe het probleem kan worden opgelost.

De negatieve punten volgens de bewoners en professionals van de wijk:

Jeugd

Volgens de professionals in de wijk zijn er veel kinderen met achterstanden en zitten er weinig kinderen op een sport, waardoor ze weinig bewegen. De bewoners van de wijk signaleren ook veel hangjongeren en studenten die voor overlast zorgen. Ouders zijn lastig bereikbaar en ook de activiteiten voor de jeugd nemen af in de wijk.

Bebouwing

In de wijk Heseveld is veel leegstand aanwezig. De woningen zijn grijs, klein en gehorig. Vaak staan er alleen maar huurhuizen in het deel van de wijk of alleen maar koophuizen. De bewoners vinden het jammer dat dit niet wordt gemengd, omdat er zo twee gescheiden groepen worden gevormd. Dit wordt door de bewoners van de wijk als aandachtspunt ervaren. Daarnaast worden het Daniëlsplein en de Jeruzalembuurt ervaren als probleemgebieden. Tot slot mist het wijk- en jongerencentrum uitstraling. Op dit moment is dat geen uitnodigende plek.

Problemen

Professionals binnen de wijk Heseveld geven aan dat de wijk met een aantal psychosociale problemen te kampen heeft. Er is armoede zichtbaar, huishoudens hebben niet altijd een gezonde levensstijl en er heerst binnen bepaalde gezinnen taalachterstand. Daarnaast vinden sommige bewoners het lastig om actief deel te nemen in de samenleving. Zij worden niet geprikkeld om deel te nemen.

Sociale cohesie

In de wijk Heseveld leven verschillende groepen mensen op vaste plekken. Iedereen verblijft op zijn vertrouwde plek, wat als gevolg heeft dat er weinig sociale contacten met andere mensen worden gemaakt. De bewoners missen het wij-gevoel en de oudere generatie voelt zich steeds meer geïsoleerd. Volgens de bewoners biedt de wijk weinig activiteiten om andere sociale contacten aan te gaan. Daarnaast zouden de ontmoetingsmogelijkheden niet laagdrempelig genoeg zijn.

De resultaten die uit de wijkanalyse zijn gekomen zijn verkregen door de medewerkers van Tandem (persoonlijke communicatie, 12 september 2017).

Bijlage 2 – Vormen van opvoedingsondersteuning

	Medium	Voorbeelden
Informeel	Televisieprogramma's	Schatjes Eerste hulp bij opvoeden (EHBO) Opvoedpolitie Babyfluisteraar KRO- themakanaal Opvoeden doe je zo (Opgeheven per 1 februari 2009)
	Informeel netwerk	Familie, met name eigen ouders Buren/ buurtbewoners/kennissen Mamma café in Apeldoorn en Utrecht Speelgoeduitleenpleinen/Speel-o-theek Contacten met ouders op crèche of schoolplein Contacten met kinderdagverblijf/peuterspeelzaal/school
	Websites	GroeiGids.nl HalloWereld.nl Positiefopvoeden.nl Loes.nl Ouders.nl Trotsevaders.nl Kinderinfo.nl J/M ouders.nl Volgensmama.nl Opvoedendoejezo.nl Opvoedadvies.nl Diverse regionale opvoedingssites over opvoeden in Haarlem, Brabant, Amsterdam, et cetera.
	Tijdschriften Boeken (zie www.opvoedingsondersteuning.info)	J/M voor Ouders J/M Jonge ouders Ouders van Nu Kinderen Viva Mama Groter Groeien Kek Mama Mama Papa
	Opvoedtelefoon	Service van diverse privé-praktijken en regionale zorgaanbieders. (Per 1 januari 2006 is de landelijke opvoedtelefoon gestopt.)
	Kinderdagverblijf Peuterspeelzaal School	Ouderavond, -gesprek, thema-avond Pedagogisch adviesgesprek met leidster, zorgcoördinator of pedagoog Leerkrachten, schoolmaatschappelijk werk, Zorg-Advies-Teams Brede school-aanbod
	Particuliere praktijken Opvoedbureau Opvoedwinkel Opvoedsteunpunt in de wijk Consultatiebureau	Cursussen / Bijeenkomsten Folderreeksen over uiteenlopende onderwerpen, Kortdurende informatiesprekken, doorverwijzing naar meer intensieve hulpverlening
Formeel	Jeugdzorg Jeugdgezondheidszorg JGZ-instelling GGZ-instelling Verslavingszorginstelling	Opvoedparty's Tupperwarestijl voor allochtone vrouwen (Blokland e.a. 2004) Diverse (effectieve) programma's voor opvoedingsondersteuning (zie 2.2.1)

(Speetjens, van der Linden, & Goossens, 2009)

Bijlage 3 – Tijdsplan en taakverdeling

Fase	Activiteit	Week →			36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51
Oriëntatie	Oriëntatie op het onderzoek																			
	Oriëntatie op het onderwerp																			
	Communicatie met de opdrachtgever(s)																			
Plan van aanpak	Inleiding																			
	Probleemanalyse vanuit de praktijk																			
	Probleemanalyse vanuit de literatuur																			
	De probleemstelling																			
	Begripsdefiniëring																			
	Methode van onderzoek																			
Uitvoering	Deelvraag 1: voorbereiding																			
	Deelvraag 1: uitvoering																			
	Deelvraag 2: voorbereiding																			
	Deelvraag 2: uitvoering																			
	Deelvraag 3: voorbereiding																			
	Deelvraag 3: uitvoering																			
	Deelvraag 4: voorbereiding																			
	Deelvraag 4: uitvoering																			
	Methode van onderzoek veranderen																			
	Conclusie van de deelvragen																			
	Discussie & aanbevelingen																			
	Samenvatting																			
	Verslag finetunen																			
Vormgeving	Productverantwoording																			
	Implementatieplan																			
	Verslag finetunen																			
	Presentatie																			

Wie	
Carolien	
Mikal	
Samen	

Bijlage 4 – Good practice

Opvoedingsondersteuning

naam	doelgroep	doel
<i>Beter omgaan met pubers</i>	Laagopgeleide autochtone en allochtone ouders van pubers	Voorkomen dat problemen met pubers escaleren
<i>Home Start</i>	Ouders met een kind van 0-6 jaar die behoefte hebben aan ondersteuning	Voorkomen dat alledaagse problemen uitgroeien tot ernstige problemen
<i>Moeders informeren Moeders</i>	Ouders met een eerste baby van 0-18 maanden	Zelfvertrouwen, zelfredzaamheid en het vermogen tot zelfzorg van moeders vergroten en het sociale netwerk versterken
<i>Opvoeden & zo</i>	Ouders met kinderen in de basisschoolleeftijd	Opvoedingscompetentie van ouders vergroten

*** 41 ***

<i>Peuter in zicht</i>	Allochtone en autochtone ouders van kinderen van 2-4 jaar	Opvoedingsvaardigheden van ouders vergroten
<i>Stevig ouderschap</i>	Gezinnen met een pasgeboren kind met een verhoogd risico op opvoedingsproblematiek	Risico van ernstige opvoedingsproblemen verkleinen

Gezondheidsbevordering

naam	Doelgroep	Doel
<i>Armoede en gezondheid</i>	Kinderen van 0-12 jaar waarbij een gezondheidsrisico- of probleem is geconstateerd dat samenhangt met geldgebrek	Deprivaties die samenhangen met gezondheid van kinderen terugdringen
<i>Bemoezorg in de jeugdgezondheidszorg</i>	Ouders met kinderen van 0-19 jaar	Vroeghulp bij bedreiging gezondheid
<i>Jump In</i>	Kinderen van 4-12 jaar in achterstandswijken	Lichamelijke activiteit en sportdeelname vergroten
<i>Veiligheidsinformatie kaarten</i>	Ouders van kinderen van 0-4 jaar	Veiligheid van kinderen bevorderen

Bevorderen van de sociaal-emotionele ontwikkeling

naam	doelgroep	doel
<i>Big Brothers Big Sisters</i>	Jeugdigen van 4-24 jaar die kwetsbaar zijn in hun ontwikkeling	Ondersteuning van kinderen en jongeren zodat ze beter functioneren in het dagelijks leven
<i>Rots en water</i>	Jongens van 9-18 jaar die problemen ondervinden in hun sociaal-emotionele ontwikkeling	Weerbaarheid vergroten; sociaal-emotionele ontwikkeling stimuleren

Seksualiteit

naam	doelgroep	doel
<i>Girls' talk</i>	Laagopgeleide autochtone en allochtone meisjes van 14-18 jaar	Risikant seksueel gedrag voorkomen
<i>Lang Leve de Liefde 3</i>	Leerlingen in klas 2 en 3 vmbo	Seksuele interactiecompetentie bevorderen

Ontwikkelingsstimulering

naam	doelgroep	doel
<i>Boekenpret</i>	Laaggeschoolede autochtone en allochtone gezinnen met een kind van 0-6 jaar	Leescultuur bevorderen
<i>Instapje</i>	Laagopgeleide ouders met een kind van 1-2 jaar	Onderwijsachterstanden voorkomen
<i>Kaleidoscoop</i>	Kinderen van 2,5-6 jaar in achterstandssituaties	Onderwijsachterstanden voorkomen
<i>Ko-totaal</i>	Kinderen van 2,5-6 jaar in meertalige groepen in peuterspeelzaal en basis-onderwijs	Nederlandse taalvaardigheid vergroten
<i>Opstap</i>	Gezinnen in achterstandssituaties met een kind van 4-6 jaar	Onderwijsachterstanden voorkomen
<i>Opstapje</i>	Gezinnen in achterstandssituaties met een kind van 2-4 jaar	Onderwijsachterstanden voorkomen
<i>Overstap</i>	Kinderen in groep 3 van het basisonderwijs in achterstandswijken	Onderwijsachterstanden voorkomen
<i>Piramide</i>	Kinderen van 2,5-6 jaar in peuterspeelzaal en groep 1 en 2	Onderwijsachterstanden voorkomen
<i>Speelplezier</i>	Kinderen van 2,5-6 jaar uit kansarme milieus	Onderwijsachterstanden voorkomen
<i>Sporen</i>	Kinderen van 0-7 jaar; specifiek kinderen van 2,5-6 in achterstandssituaties	Onderwijsachterstanden voorkomen
<i>Startblokken en Basisontwikkeling</i>	Kinderen van 2,5-6 jaar in achterstandssituaties	Onderwijsachterstanden voorkomen
<i>Taallijn</i>	Leidsters van kinderen van 2-6 jaar in peuterspeelzaal en groep 1 en 2	Taalstimulering om onderwijsachterstanden te voorkomen

Voorkomen van probleemgedrag

naam	doelgroep	doel
<i>Gezonde school en genotmiddelen</i>	Leerlingen van 10-18 jaar	Preventie middelengebruik
<i>Home Party</i>	Moeilijk bereikbare allochtone en autochtone ouders met kinderen van 10-16 jaar	Preventie middelengebruik
<i>Marokkaanse buurtvaders</i>	Marokkaanse jongeren	Overlast/probleemgedrag verminderen
<i>VIPP-SD (Turkse versie is in ontwikkeling)</i>	Ouders van kinderen van 1-3 jaar met lastig gedrag	Preventie en/of verminderen van gedragsproblemen

Bron: (Ince & van den Berg, z.d.)

1. De interviewguide voor professionals.

Deze interviewguide is gebruikt tijdens het interviewen van verschillende professionals. De interviewguide wordt gezien als een leidraad voor de onderzoeker tijdens het stellen van vragen bij een interview. Voor een onderzoeker moet een interviewleidraad de volgende onderdelen bevatten: beschrijving van het doel, aanduiding van de manier waarop het gesprek wordt vastgelegd of opgenomen (binnen dit onderzoek werd gebruikgemaakt van audio-opname) en een beschrijving van de afspraken over anonimiteit en het terugkoppelen van resultaten (Donk & Lanen, 2015, p.211).

Het doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om een beter beeld te krijgen van de opvoedvragen die ouders met een migratieachtergrond ervaren. Daarnaast is het voor ons onderzoek belangrijk dat de professionals hier ook bij betrokken worden. Wij willen graag weten welke vragen er met betrekking tot opvoeding vanuit de ouders bij u terechtkomen en hoe u als professional hiermee omgaat.

Anonimiteit

De gekregen informatie zal verder niet gedeeld worden met derden, behalve opdrachtgevers vanuit de praktijkorganisatie en beoordelaars van de HAN.

Bij het uitwerken van dit interview zal uw naam niet worden genoemd. Alles blijft anoniem.

Pauze

Als u even wilt stoppen of een vraag niet wilt beantwoorden, dan kunt u dit altijd aangeven. Het interview zal dan gestopt worden.

Audio-opname

Tijdens het interview wordt er gebruikgemaakt van een audio-opname, zodat er goed geluisterd kan worden naar wat u zegt. Op een later tijdstip zullen wij het interview uittypen. Het interview zal tevens alleen gedeeld worden met de vaste begeleiders van de praktijkinstelling en de beoordelaars van de HAN.

Toestemmingsverklaring

Voor het opnemen van het interview hebben wij toestemming nodig. Als u akkoord gaat met de audio-opname mag u het toestemmingsformulier tekenen.

De interviewers

Wij zullen allebei het interview bij u afnemen. Ik zal de vragen stellen en de andere interviewer zal zorgen dat het interview wordt opgenomen.

Persoonlijke gegevens

1. Wat is uw vooropleiding?
2. Wat is uw huidige functie?
3. Hoelang werkt u hier al?

Contact met migrantenouders

4. Hoe vaak heeft u binnen dit werkveld contact met migrantenouders?

Opvoedvragen

5. Wat zijn de meest gestelde opvoedvragen met betrekking tot gedrag?
6. Wat zijn de meest gestelde opvoedvragen met betrekking tot gezondheid en lichamelijke ontwikkeling?
7. Wat zijn de meest gestelde opvoedvragen met betrekking tot sociaal-emotionele ontwikkeling?
8. Wat zijn de meest gestelde opvoedvragen met betrekking tot gezinssituatie?
9. Zijn er nog andere opvoedvragen die gesteld worden?

Samenwerking

10. Wat wordt er vervolgens door jullie gedaan met het beantwoorden van de vragen?
11. Wat kunnen jullie vanuit de organisatie betekenen voor migrantenouders?

Op- en/of aanmerkingen

Zijn er misschien nog op- en/of aanmerkingen die u wilt geven naar aanleiding van het interview?

Samenvatting

Ik zal het interview nog even kort samenvatten, zodat duidelijk is welke informatie naar voren is gekomen. Deze belangrijke informatie zal verder verwerkt worden in ons onderzoek.

Afsluiting

Wij willen u hartelijk danken voor uw bijdrage aan ons interview. Het heeft ons erg geholpen.

2. Interviewgide voor ouders met een migratieachtergrond

Deze interviewgide is gebruikt tijdens het interviewen van verschillende ouders met een migratieachtergrond. De interviewgide wordt gezien als een leidraad voor de onderzoeker tijdens het stellen van vragen bij een interview. Voor een onderzoeker moet een interviewleidraad de volgende onderdelen bevatten: beschrijving van het doel, aanduiding van de manier waarop het gesprek wordt vastgelegd of opgenomen (binnen dit onderzoek werd gebruikgemaakt van audio-opname) en een beschrijving van de afspraken over anonimiteit en het terugkoppelen van resultaten (Donk & Lanen, 2015, p.211).

Het doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om een beter beeld te krijgen van de opvoedvragen die ouders met een migratieachtergrond ervaren.

Anonimiteit

De gekregen informatie zal verder niet gedeeld worden met derden, behalve opdrachtgevers vanuit de praktijkorganisatie en beoordelaars van de HAN.

Bij het uitwerken van dit interview zal uw naam niet worden genoemd. Alles blijft anoniem.

Pauze

Als u even wilt stoppen of een vraag niet wilt beantwoorden, dan kunt u dit altijd aangeven. Het interview zal dan gestopt worden.

Audio-opname

Tijdens het interview wordt er gebruikgemaakt van een audio-opname, zodat er goed geluisterd kan worden naar wat u zegt. Op een later tijdstip zullen wij het interview uittypen. Het interview zal tevens alleen gedeeld worden met de vaste begeleiders van de praktijkinstelling en de beoordelaars van de HAN.

Toestemmingsverklaring

Voor het opnemen van het interview hebben wij toestemming nodig. Als u akkoord gaat met de audio-opname mag u het toestemmingsformulier tekenen.

De interviewers

Wij zullen allebei het interview bij u afnemen. Ik zal de vragen stellen en de andere interviewer zal zorgen dat het interview wordt opgenomen.

Persoonlijke gegevens

1. Wat is uw afkomst?
2. Hoelang woont u al in Nederland?
3. Bent u op dit moment werkzaam?

Gezinssamenstelling

4. Hoeveel kinderen heeft u?
5. Heeft u kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar?

Taal

6. Welke talen worden er thuis met uw kind(eren)gesproken?
7. Vindt u het lastig om de Nederlandse taal te spreken? Zo ja, zou u hierbij hulp willen hebben?

Welzijn

8. Hoe gaat het met uw kind?
9. Wat betekent gezond zijn voor u?

Opvoeden

10. Heeft u of uw man wel eens vragen over het opvoeden van uw kind(eren)? Zo ja, welke vragen?

Doorvragen naar het gedrag van de kinderen (grenzen stellen/driftbuien), de gezondheid en lichamelijke ontwikkeling (voeding, slapen, ziektes), de sociaal-emotionele ontwikkeling (vertrouwen, omgang met anderen) en het gebied overig (gamen, verschil in culturen)

11. Wat vindt u belangrijk bij het opvoeden van uw kind(eren)?

Steun

12. Voelt u steun vanuit uw omgeving als u een vraag over opvoeding heeft, en hoe denkt u dat ouders zich meer gesteund kunnen voelen?
13. Welke hulpmiddelen zou u fijn vinden bij het opvoeden van uw kind(eren)?

Hulpverlening

14. Bent u bekend met ontmoetingsplekken of hulpverleners bij wie u terecht kunt voor opvoedvragen?

15. Op welke manier wilt u het liefst informatie krijgen over de opvoeding van uw kind(eren)?
16. Hoe vaak benadert u hulpverleners of bekenden voor hulp met vragen over de opvoeding van uw kind(eren)?

Gemis

17. Zijn er dingen die u mist in de wijk Heseveld? Zo ja, wat mist u op dit moment?

Vrijtijdsbesteding

18. Wat vindt u leuk om te doen met uw kind(eren)?
19. Wat zou u graag willen voor uw kind(eren)?

Op- en/of aanmerkingen

Zijn er misschien nog op- en/of aanmerkingen die u wilt geven naar aanleiding van het interview?

Samenvatting

Ik zal het interview nog even kort samenvatten, zodat duidelijk is welke informatie eraan voren is gekomen. Deze belangrijke informatie zal verder verwerkt worden in ons onderzoek.

Afsluiting

Wij willen u hartelijk danken voor uw bijdrage aan ons interview. Het heeft ons erg geholpen.

3. Interviewgide voor ouders met een migratieachtergrond bij het focusinterview

Deze interviewgide is gebruikt tijdens het focusinterview van verschillende ouders met een migratieachtergrond. De interviewgide wordt gezien als een leidraad voor de onderzoeker tijdens het stellen van vragen bij een interview. Voor een onderzoeker moet een interviewleidraad de volgende onderdelen bevatten: beschrijving van het doel, aanduiding van de manier waarop het gesprek wordt vastgelegd of opgenomen (binnen dit onderzoek werd gebruikgemaakt van audio-opname) en een beschrijving van de afspraken over anonimiteit en het terugkoppelen van resultaten (Donk & Lanen, 2015, p.211).

Het doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is om een beter beeld te krijgen van de opvoedvragen die ouders met een migratieachtergrond ervaren. Daarnaast willen wij graag weten welke talenten en kwaliteiten migrantenouders hebben.

Anonimiteit

De gekregen informatie zal verder niet gedeeld worden met derden, behalve opdrachtgevers vanuit de praktijkorganisatie en beoordelaars van de HAN.

Bij het uitwerken van dit interview zal uw naam niet worden genoemd. Alles blijft anoniem.

Pauze

Als u even wilt stoppen of een vraag niet wilt beantwoorden, dan kunt u dit altijd aangeven. Het interview zal dan gestopt worden.

Audio-opname

Tijdens het interview wordt er gebruikgemaakt van een audio-opname, zodat er goed geluisterd kan worden naar wat u zegt. Op een later tijdstip zullen wij het interview uittypen. Het interview zal tevens alleen gedeeld worden met de vaste begeleiders van de praktijkinstelling en de beoordelaars van de HAN.

Toestemmingsverklaring

Voor het opnemen van het interview hebben wij toestemming nodig. Als u akkoord gaat met de audio-opname mag u het toestemmingsformulier tekenen.

De interviewers

Wij zullen allebei het interview bij u afnemen. Ik zal de vragen stellen en de andere interviewer zal zorgen dat het interview wordt opgenomen.

Persoonlijke gegevens

1. Wat is uw afkomst?
2. Hoelang woont u al in Nederland?

Gezinssamenstelling

4. Hoeveel kinderen heeft u?
5. Heeft u kinderen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar?

Talenten & kwaliteiten

6. Waar bent u goed in?
7. Wat vindt u zelf leuk om te doen?
8. Wat vindt u dat u goed doet in de opvoeding?
9. Ik weet heel veel van.....

Complimenten

10. Wat zeggen anderen vaak dat u goed kan?

Vrijtijdsbesteding

11. Wat vindt u het leukst om te doen met uw kind(eren)?

Opvoeden

12. Vindt u opvoeden soms best lastig?
13. Maakt u uzelf weleens zorgen over uw kind?
14. Wat vindt u lastig?
15. Waar zou u graag eens hulp bij willen hebben?
16. Zou u andere ouders willen helpen?
17. Vindt u het leuk om met anderen over de opvoeding te praten?
18. Wat zou u nog willen weten over de opvoeding?
19. Wat vindt u belangrijk bij het opvoeden van uw kind(eren)?

Belangrijk

20. Wat vindt u belangrijk in uw leven?
21. Wat vinden uw kinderen leuk om te doen?
22. Wat vinden uw kinderen soms lastig?

Op- en/of aanmerkingen

Zijn er misschien nog op- en/of aanmerkingen die u wilt geven naar aanleiding van het interview?

Samenvatting

Ik zal het interview nog even kort samenvatten, zodat duidelijk is welke informatie eraan toe is gekomen. Deze belangrijke informatie zal verder verwerkt worden in ons onderzoek.

Afsluiting

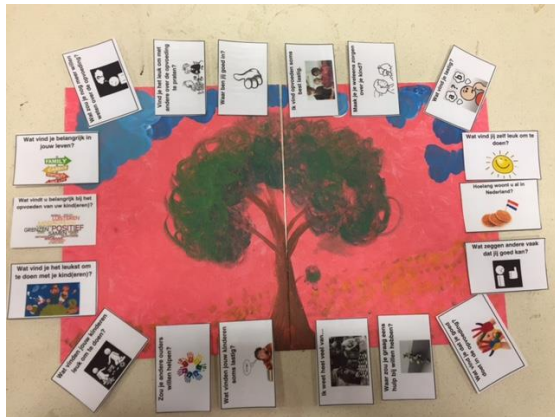
Wij willen u hartelijk danken voor uw bijdrage aan ons interview. Het heeft ons erg geholpen.

Bijlage 6 – Groepsinterview spel

Groepsinterview 1

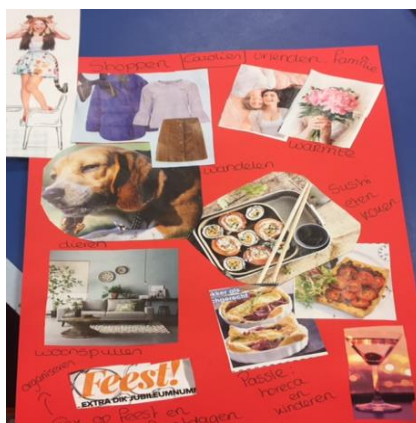
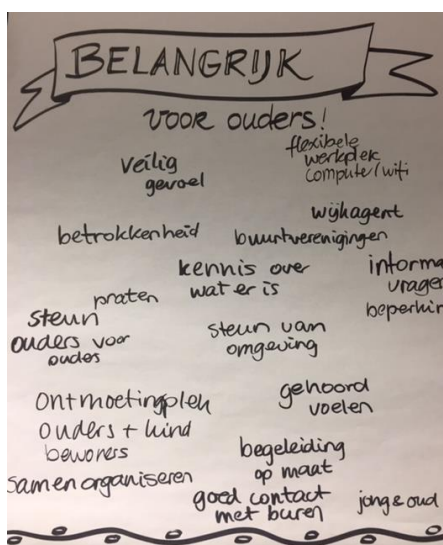
Tijdens het focusinterview met de migrantenouders werd een zelfontworpen bordspel (zie plaatje hieronder) ingezet om achter de talenten en kwaliteiten van de ouders te komen. Dit spel bestaat uit kaarten met daarop plaatjes ter verduidelijking van een vraag of stelling. De vragen en stellingen vallen deels onder de thema's van de 'capability kaartjes' die gebaseerd zijn op de 'capability approach'. Deze thema's zijn onder andere: lichamelijke gezondheid, leven, spel, sociale banden, gevoelens, verbeeldingskracht, zintuiglijke waarneming, denken en praktische redenen.

Tijdens het focusinterview kregen de ouders de gelegenheid om via de draaimolen om de beurt een vraag te draaien om vervolgens gezamenlijk en/of individueel de gedraaide vraag te beantwoorden.

Groepsinterview 2

1. Wat vinden de ouders belangrijk voor zichzelf en wat vinden de ouders belangrijk voor hun kinderen? Samen met de professionals en ouders zijn we hierover in gesprek gegaan. Er is gebruikgemaakt van een flap-over, en daarop zijn de belangrijkste punten geschreven. Ook de wensen van de ouders zijn besproken.
2. Aan het einde van de bijeenkomst mocht iedereen uit tijdschriften plaatjes knippen die wat vertelden over henzelf. Leidvragen hierbij waren: wat vind je leuk om te doen en wat typeert jou als persoon? Door gebruik te maken van plaatjes hoefde niemand te schrijven, tenzij je dat wilde. Uiteindelijk zijn alle posters gezamenlijk besproken.

Wij zijn Mikal en Carolien, twee studenten van de Hogeschool Arnhem & Nijmegen. Voor onze opleiding Pedagogiek doen wij onderzoek naar de wensen en behoeften van ouders met betrekking tot opvoeding. Naast de wensen en behoeften willen wij graag weten welke vragen er in de opvoeding naar voren komen. Hopelijk wilt u ons helpen door het invullen van de enquête. Alvast bedankt.

Geslacht: MAN / VROUW

Land van herkomst: _____

Werkzaam: JA / NEE

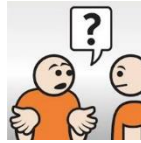
Hoeveel kinderen heeft u? _____

Leeftijd kind(eren)? _____

		Nooit	Af en toe	Vaak
1	Heeft u vragen over de opvoeding van uw kind(eren)? 	☐	☐	☐
2	Ik heb vragen over de gezondheid en lichamelijke ontwikkeling van mijn kind(eren). 	☐	☐	☐
3	Ik heb vragen over het gedrag van mijn kind(eren).	☐	☐	☐
4	Ik heb vragen over de gevoelens van mijn kind(eren)? 	☐	☐	☐
5	Heeft u weleens gehoord van Tandem Welzijn? (Het activiteitenplein, Voorleesexpress of Spel aan Huis)	☐	☐	☐

6	Vraagt u hulp over het opvoeden van uw kind(eren) aan vrienden/familie?	0	0	0
---	---	---	---	---

7	Vraagt u hulp over het opvoeden van uw kind(eren) aan professionals?	0	0	0
---	--	---	---	---

8	Bent u bekend met plekken in Heseveld of omgeving waar u terecht kunt met vragen over de opvoeding?	0	0	0
---	---	---	---	---

9	Ik vind het fijn om met vrienden, ouders of andere bekenden over de opvoeding te praten.	0	0	0
---	--	---	---	---

10	Ik vind het fijn om met leraren, leidsters bij het kinderdagverblijf, het consultatiebureau of andere professionals over de opvoeding te praten.	0	0	0
----	--	---	---	---

11	Zijn er andere vragen die u heeft over de opvoeding uw kind(eren)?	NEE	JA →	
----	--	-----	------	--

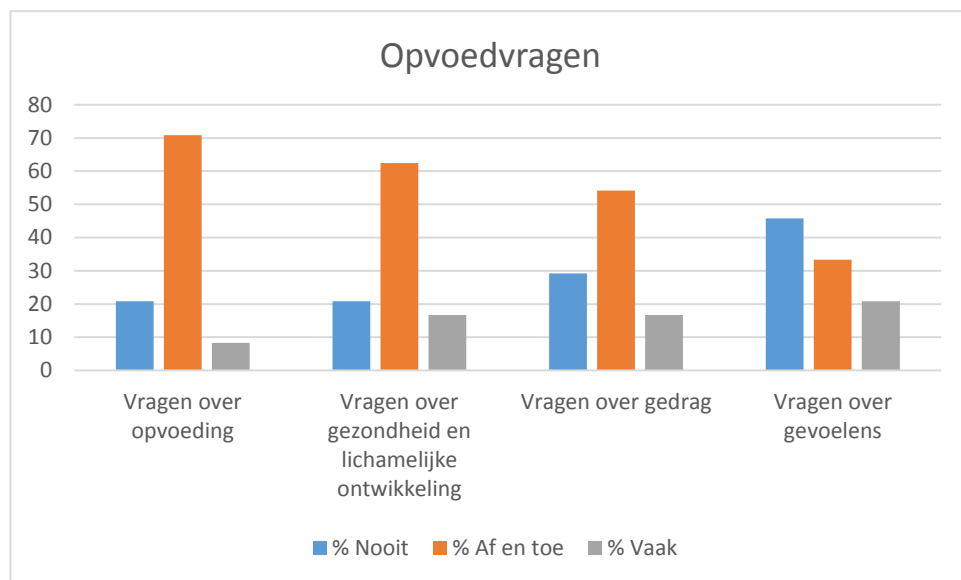
Enquêteresultaten

Grafiek 1: Enquêteresultaten over het onderwerp met betrekking tot opvoedvragen.

Vraag 1 tot en met 4 uitgewerkt.

Horizontale as: Onderwerp van de vraag

Verticale as: Respondenten in percentage van de totale hoeveelheid

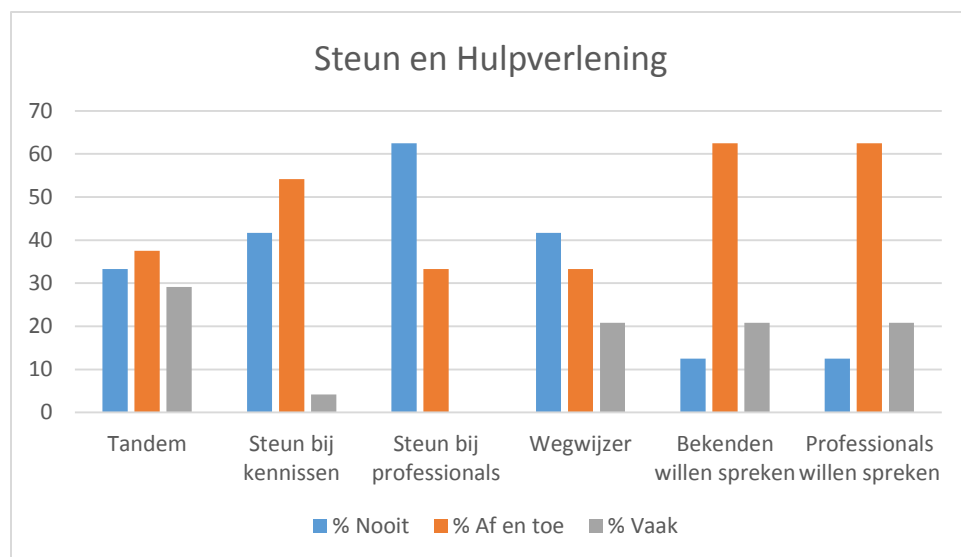

Grafiek 2: Enquêteresultaten die betrekking hebben op het onderwerp steun en hulpverlening.

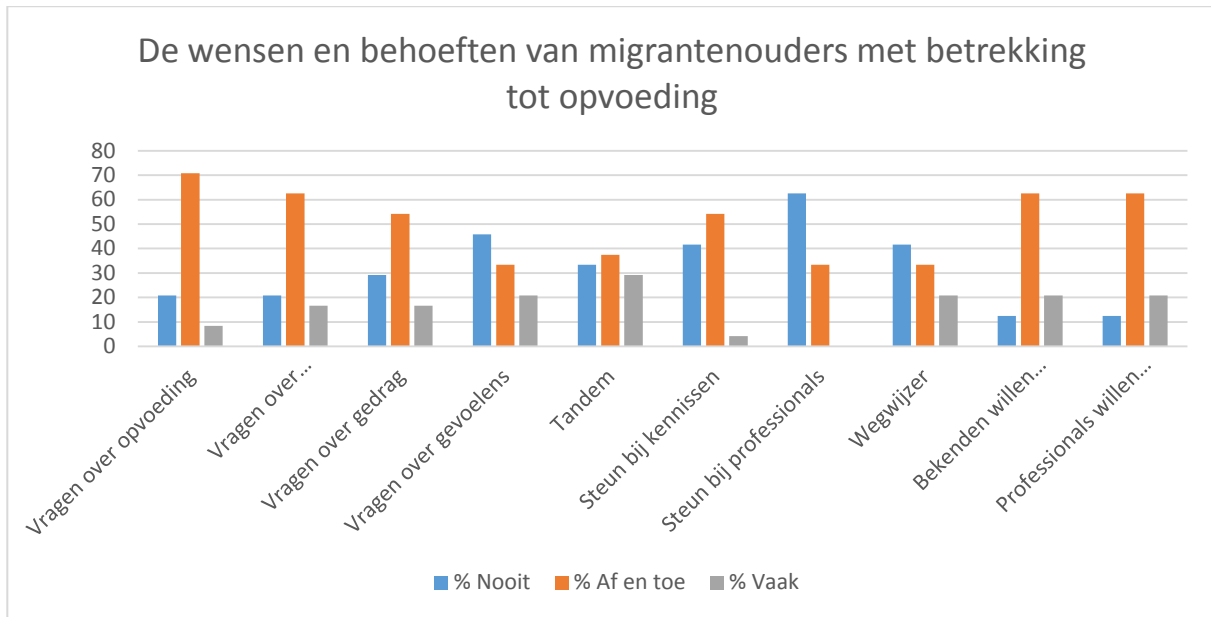
Vraag 5 tot en met 10 uitgewerkt.

Horizontale as: Onderwerp van de vraag

Verticale as: Respondenten in percentage van de totale hoeveelheid

Grafiek 3: Enquêteresultaten vraag 1 tot en met 10

Horizontale as: Onderwerp van de vragen

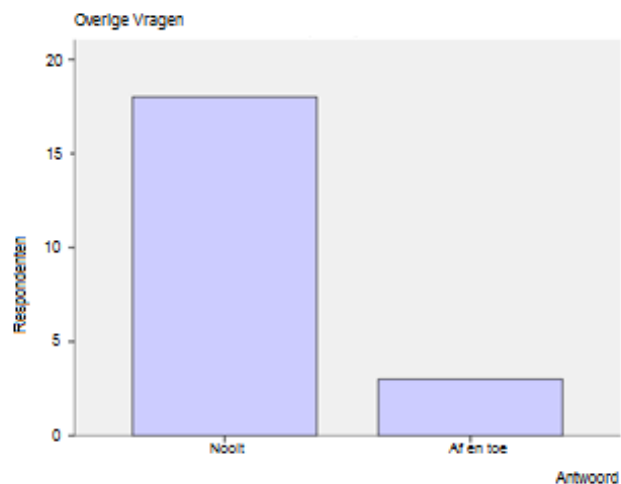
Verticale as: Respondenten aangegeven in percentage van de totale hoeveelheid

Uit de laatste enquêtevraag blijkt dat achttien van de vierentwintig geënquêteerden geen overige vragen hebben over de opvoeding van hun kind(eren).

Grafiek 4: Enquêteresultaat die betrekking heeft op eventuele overige opvoedvragen.

Horizontale as: Antwoord op de vraag

Verticale as: Aantal respondenten

1. Codelijst migrantenouders

Wat	Begripsdefiniëring
Taal	Woorden en grammatica die mensen gebruiken om met elkaar te communiceren.
Welzijn	Een gevoel van welbevinden.
Opvoeding	Het proces waarin iemand wordt gevormd naar de normen van diens opvoeders, en daarmee meestal de samenleving waarin hij leeft (Encyclo, 2017).
Hulpverlening	Hulp van deskundigen en professionals op het gebied van welzijn.
Gemis	Het ontbreken van wie of wat je nodig hebt (Encyclo, 2017).
Vrijtijdsbesteding	Dat wat men in de vrijetijd doet.
Scholing	Onderwijs en educatie.
Cultuurverschillen	Verschillen in de cultuur, zoals andere normen en waarden.
Tandem	Welzijnsorganisatie in Nijmegen.
Opvoedvragen	Vragen met betrekking tot de opvoeding van kinderen tot en met de basisschoolleeftijd.
Steun	Hulp vanuit je omgeving.
Informatie krijgen	Het krijgen van informatie.

Wie	Definiëring
Ouders	Moeders die geïnterviewd werden.
Kind(eren)	Kinderen van de gesproken ouders.
Professionals	Hulpverleners en/of deskundigen die in de wijk Heseveld en omgeving werken.
Vrienden	Vrienden van de geïnterviewde ouders.
Familieleden	Familie van de geïnterviewde ouders.

Hoe	Definiëring
Positief	Enthousiast, leuk, trots, bevestigend.
Neutraal	Niet voor en niet tegen, onzijdig, onpartijdig (Encyclo, 2017).
Negatief	Tekort, kritiek, niet positief (Encyclo, 2017).
Bezorgd	Angstig, bang, ongerust (Encyclo, 2017).
Onbekend	Wat je niet kent of weet.

2. Codelijst professionals

Wat	Begripsdefiniëring
Samenwerking	De manier waarop er met elkaar wordt gewerkt. Wanneer er minimaal twee personen of instanties aan eenzelfde doel werken.
Oplossingen	Antwoord op een vraag of manier om een probleem te beëindigen (Encyclo, 2017)
Cultuurverschillen/ cultuursensitief	Verschillen in de cultuur, zoals andere normen en waarden. Bij het handelen rekening houden met de normen en waarden van de andere persoon.
Good practices	Het gebruikmaken van effectieve interventies
Opvoeding	Het proces waarin iemand wordt gevormd naar de normen van diens opvoeders, en daarmee meestal de samenleving waarin hij leeft (Encyclo, 2017).
Vertrouwen	Op iemand kunnen rekenen, dat iemand eerlijk is.
Taal	Woorden en grammatica die mensen gebruiken om met elkaar te communiceren.
Opvoedvragen	Vragen met betrekking tot de opvoeding van kinderen tot en met de basisschoolleeftijd.
Opvoedonzekerheid	Het onduidelijk of onbekend zijn over de manier waarop kinderen worden gevormd.
Signalering	Iets of iemand opmerken.

Wie	Definiëring
Ouders	Ouders die door de professionals worden begeleid.
Kind(eren)	Kinderen van de gesproken ouders.
Professionals	Professionals die geïnterviewd werden en werkzaam zijn in de wijk Heseveld en omgeving.
Vrienden	Vrienden van de geïnterviewde ouders.
Familieleden	Familie van de geïnterviewde ouders.

Hoe	Definiëring
Positief	Enthousiast, leuk, trots, bevestigend.
Neutraal	Niet voor en niet tegen, onzijdig, onpartijdig (Encyclo, 2017).
Negatief	Tekort, kritiek, niet positief (Encyclo, 2017).
Bezorgd	Angstig, bang, ongerust (Encyclo, 2017).
Oplossing	Antwoord op een vraag of manier om een probleem te beëindigen (Encyclo, 2017)
Probleem	Hindernis, belemmering

3. Codelijst focusinterview

Wat	Begripsdefiniëring
Opvoedvragen	Vragen met betrekking tot de opvoeding van kinderen tot en met de basisschoolleeftijd.
Taal	Woorden en grammatica die mensen gebruiken om met elkaar te communiceren.
Kwaliteiten	De mate waarin iets doeltreffend en efficiënt is.
Belangrijk	Datgene wat cruciaal en interessant voor een persoon is (Encyclo, 2017).
Complimenten	Iets positiefs tegen iemand zeggen.
Wensen	Willen dat iets gebeurt of dat je het krijgt. Op iets hopen (Encyclo, 2017).

Wie	Definiëring
Ouders	Moeders die geïnterviewd werden.
Kind(eren)	Kinderen van de gesproken ouders.
Professionals	Hulpverleners en/of deskundigen die in de wijk Heseveld en omgeving werken.
Vrienden	Vrienden van de geïnterviewde ouders.
Familieleden	Familie van de geïnterviewde ouders.

Hoe	Definiëring
Positief	Enthousiast, leuk, trots, bevestigend.
Neutraal	Niet voor en niet tegen, onzijdig, onpartijdig (Encyclo, 2017).
Negatief	Tekort, kritiek, niet positief (Encyclo, 2017).
Bezorgd	Angstig, bang, ongerust (Encyclo, 2017).
Onbekend	Wat je niet kent of weet.

Toestemming deelname onderzoek **"Opvoedvragen van ouders in de wijk Heseveld"**

Ik geef toestemming dat ik meedoe aan dit onderzoek.

- Ik kies er zelf voor om mee te doen aan dit onderzoek.
- Ik mag altijd stoppen als ik niet meer mee wil doen.
- Ik begrijp waar het onderzoek over gaat.
- Ik weet wat de studenten met de informatie uit het gesprek gaan doen.
- Als ik vragen heb over het onderzoek, zullen de studenten deze beantwoorden.
- Het gesprek mag worden opgenomen. Deze opname wordt alleen gebruikt om precies op te kunnen schrijven wat ik gezegd heb. De opname wordt gewist als het onderzoek klaar is.
- De studenten zullen mijn naam niet noemen aan anderen.
- De studenten zullen mijn naam nergens opschrijven.

Datum:

Naam deelnemer:

Handtekening:

Bijlage 7: Verklaring geheimhouding en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens door studentonderzoeker

Onderzoek bij mensen of verzamelen van gegevens van mensen vereist bijzondere zorgvuldigheid. Om de privacy van betrokkenen te waarborgen, dien je als studentonderzoeker altijd vertrouwelijk en zorgvuldig met die informatie om te gaan.

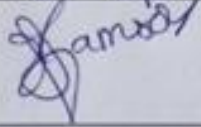
Deze geheimhoudingsplicht geldt voor alle medewerkers in zorg en welzijn. Je verbindt je aan geheimhouding door het ondertekenen van deze verklaring.

In te vullen door student:

Studentnummer	474765
Naam	Mikal Samson
Opleiding	Pedagogiek
Geboortedatum	25 10 1990
Geboorteplaats	Suriname

Hierbij verklaar ik dat:

- ik op de hoogte ben van de informatie en werkwijze zoals vastgelegd is in deze Gedragscode. Ik begrijp de informatie en werkwijze en zal me eraan houden zolang ik studeer aan de HAN;
- ik in dit kader aan niemand identificeerbaar zal openbaren wat mij tijdens het onderzoek is verteld of wat ik op een andere manier te weten ben gekomen;
- ik zorgvuldig en verantwoord omga met de onderzoeksgegevens en met de aan mij verleende toegang tot digitale gegevensdragers.

Datum	28 sep 2017
Handtekening	

Bijlage 7: Verklaring geheimhouding en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens door studentonderzoeker

Onderzoek bij mensen of verzamelen van gegevens van mensen vereist bijzondere zorgvuldigheid. Om de privacy van betrokkenen te waarborgen, dien je als studentonderzoeker altijd vertrouwelijk en zorgvuldig met die informatie om te gaan.

Deze geheimhoudingsplicht geldt voor alle medewerkers in zorg en welzijn. Je verbindt je aan geheimhouding door het ondertekenen van deze verklaring.

In te vullen door student:

Studentnummer	542460
Naam	Casolien Slap
Opleiding	Pedagogieën
Geboortedatum	09-06-1993
Geboorteplaats	Ophemert

Hierbij verklaar ik dat:

- ik op de hoogte ben van de informatie en werkwijze zoals vastgelegd is in deze Gedragscode. Ik begrijp de informatie en werkwijze en zal me eraan houden zolang ik studeer aan de HAN;
- ik in dit kader aan niemand identificeerbaar zal openbaren wat mij tijdens het onderzoek is verteld of wat ik op een andere manier te weten ben gekomen;
- ik zorgvuldig en verantwoord omga met de onderzoeksgegevens en met de aan mij verleende toegang tot digitale gegevensdragers.

Datum	20 September 2017
Handtekening	

Bijlage 3: Goedkeuring Plan van aanpak

Naam student *Carolien Stap*
Naam student *Mikal Samson*
Naam student
Naam student

Het plan van aanpak is helder en relevant:

Wat betreft de probleemanalyse:

- Er is sprake van een heldere analyse van het probleem in de praktijk vanuit verschillende perspectieven
- Er is sprake van een heldere analyse van het probleem in de literatuur, waarbij diverse bronnen zijn gebruikt
- De onderzoeksvraag en eventuele deelvragen vloeien logisch voort uit de analyse van het probleem
- De onderzoeksvraag en eventuele deelvragen zijn helder geformuleerd

Wat betreft de methode van onderzoek

Helder beschreven zijn:

- De onderzoeksbenadering:
- Participanten
- Procedure van onderzoek
- Meetinstrumenten
- Analyse
- Betrouwbaarheid en validiteit

Wat betreft tijdspad:

- het tijdspad voor het gehele onderzoek is duidelijk beschreven en haalbaar

Wat betreft nauwkeurige taakverdeling

- de taakverdeling is duidelijk beschreven en de taken zijn evenwichtig verdeeld onder de groepsleden

Datum *2 okt 2017*

Naam begeleidende docent *M. Gooten*

Docent gaat akkoord met het plan van aanpak

☒ Ja / ☐ Nee

Toelichting

Naam opdrachtgever *Marleen Megens*

Opdrachtgever gaat akkoord met het plan van aanpak

☒ Ja / ☐ Nee

Toelichting

Toestemmingsformulier Afstudeeropdracht
 Betreft opname van de digitale versie t.b.v. de HBO-Kennisbank

Naam student	Carolien Stap en Mikal Samson
Studentnummer	542460 474765
Titel Afstudeeropdracht	Ouderschap in twee culturen
Opleiding	Pedagogien
Naam Assessor	M. Gootzen en I. vernouwen
Instelling/Bedrijf:	het Inter-Loiaal-Tandem
Adres:	De Buyterstraat 244, Nijmegen
Vertegenwoordigd door:	Feuna Hendriks

Bovenstaanden geven hierbij ☒ WEL / ☐ GEEN toestemming aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen om de bovengenoemde afstudeeropdracht digitaal op te nemen in de repository (databank) van de HAN, waardoor de afstudeeropdracht gratis, volledig full text en online geraadpleegd kan worden via www.hbo-kennisbank.nl

Het auteursrecht op de afstudeeropdracht blijft rusten bij de student

De student levert dit formulier in bij zijn/haar opleiding tegelijk met een digitale versie van zijn/haar afstudeeropdracht die aan de volgende eisen voldoet:

- De afstudeeropdracht is 1 .pdf bestand. Enige uitzondering zijn bijlagen.
- De volgende zaken staan duidelijk vermeld:
 - De naam en het studentnummer van de studenten
 - De opleiding waar de student is afgestudeerd en de datum van afstuderen
 - De titel van de afstudeeropdracht
 - 3 trefwoorden die de afstudeeropdracht karakteriseren

Aldus verklaard op/te:

Handtekening Instelling/Bedrijf:			
Datum:	19-12-2017	Plaats:	Nijmegen
Handtekening Student:			
Datum:	19-12-2017	Plaats:	Nijmegen

In te vullen door de assessor:

Datum	Naam	Paraaf	Cijfer

Wilt u meer weten over de HBO Kennisbank: www.hbo-kennisbank.nl

Voor aanvullende vragen kunt u terecht bij het Studiecentrum van de HAN.
 Contactpersoon: maarten.hekman@han.nl

19 oktober 2009